

DOMOLJUB

Izbaja vsak četrtok. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K.) — Posamezne številke so prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogama:
„Naš kmečki dom“ in „Naša gospodinja“.

Sniži in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in iskrati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 17.

V Ljubljani, dne 29. aprila 1915.

Leto XXVIII.

Vojna odlikovanja.

Mnogo naših fantov in mož — navadnih vojakov in častnikov — je bilo že odlikovanih za svojo hrabrost v vojski. Tolikrat beremo, da je ta ali oni dobil zlato ali srebrno svetinjo. Gotovo ustrezemo, če pojasnimo to reč.

Hrabrostno medaljo ali svetinjo imamo v naši državi od leta 1789., in sicer dveh vrst: zlato ali srebrno. Namenjena je za moštvo; častnik je ne more dobiti. Vojak, ki se je v kakem slučaju zelo hrabro obnesel in pokazal prav posebno neustrašenost, bistrost in moč, dobi zlato svetinjo. Kdor se je izkazal z izrednim dejanjem, nekoliko manj važnim kakor v prvem slučaju, dobi srebrno. Od leta 1848. imamo dva razreda srebrne medalje: prvo veliko, drugo malo. Kdor je dobil srebrno medaljo druge vrste, si mora z novim hrabrim dejanjem pridobiti veliko srebrno ali tudi zlato in ima pravico nositi vse tri obenem.

Važna je hrabrostna medalja, ker ima vsak, kdor jo je prejel, pravico do nekake penzije do smrti. Zlata medalja nosi tistemu, kateri jo ima, po 30 K na mesec, srebrna prve vrste 15 K in srebrna druge vrste 17 K in pol.

Na Nemškem je najobičajnejše vojno odlikovanje železni križ. Pruski kralj Friderik Viljem III. da je ustanovil leta 1813. za častnike in moštvo, ki so se odlikovali v vojskah zoper Napoleona. Križec je iz vlitiga železa, s srebrom obit. Dobiti se mora samo po vrsti, najprej drugi razred, potem prvi. Za posebno junaška dejanja se dobita oba križca naenkrat. Druzega razreda oba križca ne nosi v gumbniku, in sicer, če se je zaslužil neposrednje v boju na črnem traku z belim robom, če so ga pa zaslužili taki, kateri se ne vojskujejo —

duhovniki, zdravniki, pa na belem traku s črnim robom. Prvi razred se pa nosi na levih prsih.

V vojskah zoper Napoleona se je razdelilo 16.131 železnih križcev, leta 1870. in 1871. pa 44.489, skoraj na vsakih 20 oseb v vojski po eden. V sedanji vojski jih bo seveda še mnogo več. Za vojskovodje je odločen veliki železni križ, ki ga zelo poredkoma dajejo. V vojski zoper Francoze leta 1870. in 1871. ga je dobilo samo devet oseb. Z železnim križcem ni zvezan noben dohodek. Povedali smo to o tem nemškem odlikovanju, ker se je nekaj naših fantov z našimi možnarji odlikovalo tudi v nemški armadi in so marsikomu v priznanje njegove hrabrosti pripeli železni križ na junaške prsi.

Na Pruskem imajo za posebno vojaško častno znamenje za moštvo od feldveblja dolji kot srebrno medaljo, ali srebrni in zlati križec, ki se nosi na črnem traku. Kdor ima častno znamenje prvega razreda, dobi vsak mesec po 3 marke, kdor pa vojni zaslužni križec, pa po 9 mark.

Za častnike je pri nas najvišje odlikovanje red Marije Terezije, ki ga je ta cesarica ustanovila v spomin na zmago pri Kolinu nad Prusi dne 18. junija 1857. Ima štiri razrede. Oblika mu je: zlat, belo emajliran, zlato obrobljen križec s širokimi platišči; na sredi je okrogel rdeč ščitek z napisom fortitudini — junaštvu. Kdor prejme ta red, dobi obenem dedno viteštvo. Pravico do njega imajo le častniki, kateri so izvršili taka posebno hrabra dejanja, ki bi jih vsak vesten častnik lahko opustil, in ki zahtevajo izredno modrost in hrabrost. S tem redom je zvezana tudi precejšnja dosmrtna penzija od 2400 do 6000 K. Kdor misli, da ima pravico do tega reda, mora sam opisati, kaj je storil, naznaniti priče in prositi zanj. Po-

seben zbor večšakov odločuje, ali se je ta red zaslužil ali ne. Deli se zelo poredkoma. Tako so ga dobili leta 1878. ob bosenski okupaciji samo štirje.

Poleg Marije Terezije reda dobe naši častniki za svojo spretnost in hrabrost v vojski vojni zaslužni križec z vojno dekoracijo. Radecki je leta 1849. nasvetoval našemu cesarju, naj ga ustanovi. Vojna dekoracija se za junaška dejanja pred sovražnikom podeljuje tudi k Leopoldovemu redu in k redu železne krone.

Vojaški duhovniki dobe za izredno neutrašenost pri izvrševanju svojih težkih dolžnosti na bojnem polju poseben, zanje ustanovljen zaslužni križec dveh vrst, zlati in srebrni. Več naših slovenskih vojnih kuratov si je že zaslužilo v sedanji vojski to odlikovanje.

Nemška odlikovanja za častnike so poleg že imenovanega železnega križca omenjamo zlasti ta-le: Prusi imajo red rdečega orla in kronski red za zaslužne častnike, ki se jima za zasluge v vojski pridene kot okrasek dvoje prekrizanih mečev. Znan je tudi red Pour le mérite (za zasluge), ki se nosi na črnem, srebrno obrobljenem traku krog vratu. Bavarci imajo Maksa Jožefa red in red za vojne zasluge.

Skrb za sirote.

Prejeli smo sledeči dopis:

Hvaležni smo »Domoljubu«, da je v svoji zadnji številki sprožil misel o prepotrebni skrbi za sirote v vojski padlih junakov. Prepričani smo, da morejo uspešno vzeti v roke to stvar samo ljudje, katerih srca so prepojena krščanskega usmiljenja, krščanske ljubezni. Pri tej stvari ne bo odlofilen de-

nar, temveč odločilno bo število z lju-beznijo do bližnjega prepojenih src! Kako bi se ta stvar uredila? Prevažno vprašanje! Dovoljujemo si staviti en načrt. V Ljubljani naj bi se, ali pri »Sl. kršč.-soc. zvezi«, ali pa »Slovenski Straži« ustanovil odsek, ki bi se pečal samo s to stvarjo. On naj bi zasnoval načrt, temeljito delo premislil in poklical po izobraževalnih društvih ali po podružnicah »Slov. Straže« v življenje posebne odseke, katerim bo izročeno podrobno delo. Cemu ustanavljati novo društvo za to, ko imamo močno »Slov. kršč. soc. zvezo«, ki si s tem delom pridobi nevenljivih zaslug in neprecenljivo spoštovanje na vseh mestih, zlasti pa med ljudstvom.

Eno prvih del teh odsekov in centrale bi bilo, da se zbere statistični material, s katerim bo stopil lahko osrednji odsek pred merodajne faktorje s svojimi zahtevami in načrti.

Plemenita srca članic naše izobraževalne organizacije, Marijinih družb, doma ostalih Orlov itd. bodo brezdvomno radevoljno odprta za nasvete za to prekoristno delo. S tem se bo tudi po deželi razširilo še bolj temeljito spoznanje pomena Vincencijevih družb. Kako lepo bi se dala ustanovitev teh odsekov združiti s primernim predavanjem o velikem ustanovitelju Vincencijevih družb Ozmanu na podlagi krasnih člankov, ki jih je napisal o tem mozu preč. g. prelat Kalan v »Dom in Svet«.

Delo se nam zdi nujno. Nič odlašati, ker drugače se nam lahko zgodi, da bomo odšli praznih rok od tiste mize, raz katere se bode delil kruh na merodajnih mestih. Na ta mesta se sicer ne smemo preveč zanašati, ampak pravico imamo, da tudi tam zahtevamo.

»Slov. kršč. soc. zveza«, katere delo je vojska deloma potlačila, stopi s tem delom lahko zopet na plan in prične novo življenje!

Iz Kranja se poroča: V Kranju imamo lepo, novo sirotišnico, ki je pa še skoraj prazna, ker manjka denarja za vzdrževanje sirot. Tri prazne sobe so se zadnji čas odstopile za dekliško ljudsko šolo. V to sirotišnico se sprejemajo tudi taki otroci, ki še niso za šolo, namreč od 3. do 6. leta starosti. Priporočamo višjim krogom ta zavod v podporo, da bo mogel dosežati svoj namen.

Pregled po svetu.

Avstro-Ogrska. Cesar je zaslisal v avdijenci pretekli teden večkrat ministrskega predsednika grofa Stürgkha, dne 19. t. m. pa v daljši avdijenci skupnega finančnega ministra dr. Koerberja. — Cesar je sprejel dne 22. t. m. načelnika generalnega štaba Konrada pl. Hötzendorfa in predstojnika vojaške pisarne Bolfrasa v dveh avdijenci. — Ministrski svet je zboroval dne 24. t. m. popoldne pod predsedstvom ministrskega predsednika grofa Stürgkha. — Ogrski državni zbor je pričel

pretekli teden razprave o zakonskih načrtih glede na izpremembo črnovojniške službe, o pridelitvi ogrskih vojakov gališkim in bukovinskim polkom in o poročilu honvednega ministra glede na uporabo črne vojske v vojski. — Članom ogrske narodne delavne stranke se je na merodajnem mestu zagotovilo, da novi črnovojniški letniki pod nobenim pogojem ne bodo vpoklicani pred mesecem septembrom.

Vatikan. Navadno dobro poučen vatiškani sodnik »Bayerisch Kurierja« piše o žalostnem položaju svete Stolice. Ob vojski so usahnili vsi denarni viri in treba je takoj pomoči. Dopisnik konča: Morda bo bodoči mir rešil rimsko vprašanje tako, da sv. Oče ne bo več navezan samo na miloščno vernikov. Danes stoji papež preveč v središču svetovne politike, da bi se še dala vzdržati trditve, da je rimsko vprašanje samo notranja zadeva Italije.

Nemčija. Nemški cesar je vnovič daroval dva milijona mark vojni preskrbi. Skupno je dosedaj daroval 6 milijonov mark. Nemška cesarica je opremila lazaretni vlak s 34 vozovi. Bivši nemški kolonialni minister Dernburg se je podal s posebnimi naročili vlade v Ameriko. Listi prinašajo zdaj njegovo izjavo glede pogojev Nemčije za mir. Ta izjava vsebuje naslednje zanimive točke: 1. Mir mora biti trajen. Začasne krparije se ne sme dovoliti. 2. Svoboda mrja, pošte, brzojavov. 3. Vsaka država naj ima pravico iz trgovskih razlogov zvišati carino. 4. Pravica nevtralnih držav bi morala biti po mednarodnem pravu zadostno zajamčene. Glede Belgije je izjavil, da se Nemčija isti brez sprejema drugih njenih pogojev ne more odreči. Iz tega se vidi, da bo Belgija Nemčiji palica v roki pri mirovnih pogajanjih.

Italija. V Chioggi zbrani zastopniki poljedelske zveze za okraj Chioggia, provincijalne uprave in trgovske zbornice v Benetkah so sklenili vlado nujno naprositi, da razveljavi prepoved izvoza zgodnjega krompirja, katera prepoved bi samo poljedelce okraja Chioggia oškodovala za 3 milijone lir. — Italijanska vlada je zapovedala okrajnim oblastem, da popišejo vse tuje, ki se nahajajo na njihovem ozemlju, a ravno tako da popišejo tudi vse častnike, ki imajo žene tuje narodnosti. — Kralj je upokojil 9 starih in imenoval 24 mladih generalov. — Srbski poslanik v Parizu, Vesnić, je izjavil, da Adrija ne sme postati laško morje, ampak se mora razdeliti na podlagi narodnosnega principa. Slovanske dežele morajo dobiti Slovani. Italija naj si ne prizadeva, da postane na Balkanu druga Avstrija. — Ruski »Invalid« pa pravi: Ententa nima prav nobenega vzroka, da prevzame nove žrtve za povečanje Italije. — Prejšnji ruski poslanik v Carigradu, Mihael pl. Giers, je imenovan ruskim poslanikom v Rimu. — Kralj je sprejel v avdijenci Pepina Garibaldijskega, ki je znan kot vodja protovoljske legije v Franciji. — Listi poročajo, da pride v Rim nov francoski poslanik mesto sedanjega, ki je bolehen. Imenujejo bivšega francoskega ministrskega predsednika Hanotauxa. — Ministrski svet se je vršil 21. t. m. ob 10. uri dopoldne ter trajal približno tri ure. Kljub temu niso rešili vseh točk dnevnega reda, vsled česar se bo ministrski svet najbrže kmalu zopet sešel.

— V Fanni pri Vidmu je priredilo dne 20. t. m. 2000 oseb veliko draginjsko demonstracijo. Množica se je zbrala pred mestno hišo, kjer je zahtevala kruha in dela. Pobili so več šip in so hoteli vdreti na pošto, ki so jo morali zapreti. Orožniki so bili brez moči, mir je nastal šele, ko so došli vojaki. V Empoliju na Toskanskem so demonstrirale ženske proti vojski. Vdrle so na kolodvor in preprečile odhod nekega vlaka.

Francija. Francoski ministrski svet je sklenil, da se proglasi tudi v kolonijah Tunis in Alžir vojno stanje. Tuniskega beja pripeljejo v Marseille. — Vsi belgijski begunci od 18. do 35. leta so v Franciji prisiljeni, da morajo služiti v armadi. — Pariški dopisnik švicarskega lista »Neue Züricher Zeitung« smatra kot slabo znamenje francoskega denarnega gospodarstva, ker so podaljšali moratorij zopet 90 dni do 29. julija. — Armadni odsek je odobril predlog, da morajo v bojno črto vsi za orožje sposobni moški, ki še niso bili pozvani tja ali ki so zaposleni v upravi države, departementov ali občin. — Francoski vojni minister je sedaj vpoklical v vojno službo tudi pariško policijo.

Anglija. V poslaniški zbornici se je razvila živahna enournna razprava o predlogu nekega poslanca, ki je predlagal, naj se med vojsko ne prodajajo alkoholne pijače. Razpravo so morali odgoditi, ker so si mnenja preveč nasprotovale in ker so se hoteli izogniti glasovanju. — Listi poročajo, da je osebni promet med Angleško in Nizozemsko zato ustavljen, ker namerava Angleška v Belgiji izkrcati večje čete. — Angleški listi pišejo, da bo Angleška do poletja spravila na bojišče en milijon vojakov, drugi milijon bo pa doma pripravljen. — Angleški rudarji so sklenili začeti štrajk v slučaju, da se njihova zahteva, da se jim prizna 20 odstotna odškodnina za izpolni. Poročilo je med posestniki rudnikov učinkovalo kakor bomba. Izjavili so, da je štrajk nemogoč, ker britansko brodogovje brez premoža ni sposobno za akcije. Rudarji naglašajo, da rudniške uprave izredno mnogo zaslužijo, tako da je ponudena 10 odstotna odškodnina veliko premajhna. Odličien voditelj delavcev izjavlja, da brodogovje ne more pogrešati rudarjev. Od začetka vojne je admiraliteta naročila 15 milijonov ton premoža, ki se imajo dobiti tekom enega leta, proti pol milijona ton v navadnih časih. Delavski voditelj je grozil z resnimi zapletljaji, ako bi se lastniki ne udali. — Med delavci raznih industrijskih podjetij okraja Birmingham vlada nemir. Nedvomno trpi vsled tega izdelovanje. Vzrok nemirov je iskati v pivskem deloma tudi v meznem vprašanju. Iz Workingtona se poroča: 17 velikih plavžov, ki so izdelovali nematič za municijo in železniški material, so morali opustiti, ker stavka 1200 delavcev.

Rusija. Listi poročajo, da znaša število mrtvih ruskih častnikov 18.622, ranjenih pa 71.608, skupaj 90.000 — Ruski listi poročajo, da so vsa poročila o boleznih ruskega vzhodnega armadnega poveljnika Nikolaja Nikolajeviča izmišljena. — Ujeti avstrijski in nemški zdravniki se ne bodo izmenjali. Rusi jih bodo porabili za sanitetno službo pri ujetih rojakih v severnih gubern

njih in v Sibiriji. — Iz Petrograda se poroča: Dne 23. t. m. se je pripeljal car čez Brody v Lvov, kjer so ga baje navdušeno pozdravili. Zvečer je bila pojedina. Car se je na balkonu zahvalil na ovacijah z besedami: Živila nerazdeljiva mogočna Rusija! — Rumunski list »Poporul« poroča, da je od srede marca prestopilo 17.000 Rusov rumunsko mejo, kjer so jih razorožili. Gre izključno za konjenico.

Srbija. Srbska skupščina je sklenila, naj se najame vojno posojilo v višini 200 milijonov frankov. — V belgrajški občini so našli 6500 rodbin, ki štejejo 17.000 do 18.000 oseb, ki so brez strehe. Občina podpira te rodbine tako, da plačuje rodbinskemu glavarju 30 vin., ostalim članom rodbine pa po 10 vin. na dan. Belgrajska občina je, odkar je izbruhnila vojska, izplačala 488.515 dinarjev. Izdatki v ta namen so zdaj poskočili mesečno na 75.000 dinarjev. Na vlogo občine vladi za podporo ni vlada ničesar odgovorila.

Srbi in Albanci. Lyonski »Progres« javlja, da so Srbi v vedno večjih skrbih, ker hočejo močne albanske čete vpasti v Srbijo. Albanci se zbirajo v bližini Bitolja pod vodstvom Džavid Zoura. Bati se je, da istočasno napadejo tudi bolgarski komitaši. V okolici Ohride so se baje že bili ljuti boji. — Italijanski listi pa poročajo, da se ni računati s tem, da bi Albanci kmalu udarili proti Srbiji in Črnigori. Vstaji gredo sedaj najprvo proti Draču, da preženejo Essad pašo. Tam bo precej dela še za daljši čas. — »Agencia Stefani« javlja iz Niša: Uradno se poroča: 18. aprila je približno 700 Albancev napadlo našo mejo pri Safa-Sane, v ohridskem okrožju. Napad se je začel ob 5. uri popoldne. Podrobnosti manjkajo. Poveljnik obmejnih čet se je podal na lice mesta.

Rumunija. Rumunska vlada je vpoklicala letnik 1896 pod orožje. Sestavili so tudi skupino gorske artiljerije. Moratorij je podaljšan za 4 mesece.

Bolgarija. Z ozirom na govorce o novih vpradih bolgarskih komitašev na srbsko in grško ozemlje je izjavil bolgarski poslanik Rizov v Rimu sledeče: Na meji smo mobilizirali iz dveh razlogov: zdravstvenega in policijskega. V Solunin divja kuga in bolgarska vlada mora zabraniti, da bi osebe iz okuženih krajev brez zadostne zdravstvene kontrole prehajale čez mejo. Drugič pa agitacija revolucionarnih struj v Novi Srbiji spravlja v vedno nevarnost naš mir in zato je bolgarska vlada pomnožila obmejne straže, da zabrani novosrbskim revolucionarjem prehod na Bolgarsko. To je najboljši dokaz za naše poštenje in neutemeljenost očitkov, da smo mi povzročitelji teh dogodkov. — Poslanik je končno ponovil, da Bolgarija še ohrani nevtralnost. — Poveljnik tretjega vojaškega okraja, general Bogadjev, bivši vojni minister, ki je v vojski poveljeval 4. pehotni diviziji, je imenovan za načelnika generalnega štaba namesto generala Teneva, ki je postal načelnik vojaške intendance.

Švica. V svojem razgovoru s poročevalcem italijanskega lista »Tribune« je švicarski predsednik Motta rekel, da švicarska vlada smatra za nespametno, da bi že v sedanjem trenutku začela z mirovnim

posredovanjem. Sedanji nastop ne obljublja nobenega uspeha, pa bi se tudi lahko napačno umelo. Pač pa bo švicarska vlada, ko bo prišel čas, storila vse za pripravo miru. — Naziranje švicarskega predsednika se popolnoma krije z nasvetom, ki ga je dal sv. Oče Ameriki. Treba je čakati primernege časa.

Španska. Na španskem smatrajo sedanji čas ugoden za to, da bi dobila Španska zopet Gibraltar.

Irska. Angležem sovražno gibanje na Irskem je menda kljub vsem nasprotnim trditvam v polnem teku. Angleški listi poročajo, da se bo 10. maja pričel pred vojnim sodiščem velik proces proti irskim politikom zaradi priprav za veleizdajsko gibanje. Razprave, ki bodo trajale več dni, bodo tajne.

Amerika. Svoj čas je državni tajnik Združenih držav prepovedal pošiljati podmorske čolne na Angleško. Tovarna je prej pošiljala posamezne kose v Montreal v Kanadi, kjer jih sestavijo in odpošiljajo na Angleško. — Državni tajnik Bryan je nemškemu poslaniku grofu Bernstorffu sporočil, da bi prepoved izvoza orožja kršila nevtraliteto. Združenim državam je nemoč, da bi napravile ta korak. To se pravi, da bo Amerika še naprej podpirala nam sovražne države z orožjem.

Japonska in Kitajska. Pogajanja med Japonsko in Kitajsko so popolnoma obtičala. — Pogajanja so prekinili, ker izpremeni japonska vlada nekaj svojih zahtev. Opustiti nameravajo zahtevo po koncesijiranju gotovih železnic na južnem Kitajskem, da se izogneje nasprotstvu z angleškimi koristmi. Druge izpremembe izvedejo, da olajšajo Kitajski sprejem japonskih zahtev. — Zdi se, da se nahajajo pogajanja med Kitajsko in Japonsko v tem trenutku na mrtvi točki. Odredili so delno mobilizacijo. Japonci te dni podvoje svoje čete na Kitajskem in na Koreji. Vsak dan dohajajo z Japonskega čete v Mandžurijo, v Čingtau, na Korejo in na severno Kitajsko. V Hiroshimi je bilo 10. marca ukazano 71. pešpolku, naj takoj odrine na severno Kitajsko. V Shikoku je bilo ukazano 11. armadni diviziji, naj odpošlje močan oddelek v Čingtau; ostalo 14. armadno divizijo so odposlali iz Okoyame v Mandžurijo. Pripravljeni sta na odhod na Kitajsko 10. armadna divizija v Himejlu in 4. in 5. armadna divizija v Ozaki. Kakor poroča »Frankfurter Zeitung«, izjavlja japonska vlada odkrito, da če Kitajska ne odneha, je Japonska prisiljena, da izvede odločilne korake. Veliko pozornost vzbujata tudi dejstvo, ker sta se vojni minister in načelnik generalnega štaba posvetovala s cesarjem v zimski palači v Hayami, kar se zgodi le, če se namerava vojska. Časopisje ne prikriva, da namerava vlada Kitajsko prisiliti, da pritrdi, kar zahtevajo Japonci. Opozarja se, da so zasledovali Japonci isto politiko nasproti Koreji, ko se je upirala Japonski. — Japonski poslanik v Pekingju je kitajskemu zunanjemu ministru izročil nujno obvestilo, da Japonska vztraja na zahtevi, da se v celoti sprejmejo njeni zadnji predlogi. — Iz Londona se javlja, da poroča Reuterjev urad iz Pekingja, da so v zapadnih kitajsko-japonskih pogajanjih japonski delegati zahtevali nove pri-

vilegije na vzhodni obali Mandžurije, kakoršni so se jim že priznali v južni Mandžuriji.

Svetovna vojska.

VOJSKA Z RUSI.

Danes moremo le malo poročati iz tega bojišča. Na glavnem bojišču, v Karpatih vlada mir. Vzrok temu je menda ta, da je Rusom zaenkrat pošla sapa, in pa to, da se je začel sneg tajati. Voda tajajočega snega ovira večje delovanje tako na naši kot na ruski strani. Topa ni mogoče spraviti naprej, strelski jarki pa se polnijo z vodo. O posameznih bojih se poroča, da so se vršili pri Dukla in pri Lupka prelazu. Ali nameravajo Rusi, kakor mislijo nekateri, popolnoma zapustiti Karpate in služijo posamezni boji samo za kritje umikanja, ali pa se Rusi na novo zbirajo, tega dozdej še ni mogoče dognati in se mora počakati, da vidimo kaj prinesejo novi dogodki. Gotovo je samo to, da se je strahoviti napad Rusov velikonočne dni popolnoma ponesrečil. To je splošno naziranje ne samo pri nas, temveč tudi po vsem svetu.

Kakor povsod, so se tudi v karpatskih bojih odlikovali naši slovenski vojniki. Poglejmo nekatera tozadevna poročila:

Hrabri, preizkušeni rdečerjavi 17ti, katerih junaški poveljnik, polkovnik baron pl. Stillfried, je bil takoj v prvih bojih na Ruskem ranjen ter je prejel viteški križ Leopoldovega reda, ti vrlji 17ti so tekom vojne vedno znova doprinašali dokaze svoje neomajne discipline, zvestobe v izpolnjevanju dolžnosti, svoje sposobnosti. Izmed mnogih le en zgled:

Na višini pri Volči Dolni je 4. bataljon pod poveljstvom majorja Pichlerja zasedel gozdni rob in ga drži. Rusi se ljuto zaganjajo v to važno postojanko, ki je najbolj izpostavljeni na celi bojni fronti, in na vsak način jo hočejo osvojiti. Toda tudi naši poznajo važnost postojanke in vsi, do najmlajšega infanterista vedo, da treba gozd za vsako ceno držati. Neprestan pehotni ogenj, pomnožen z ognjem iz strojnih pušk in zavratnimi šrapneli, ljuto pustoši med 17timi. A ti ne popuste, nasprotno, v zvezi s sosednimi skupinami izvrše nena doma sunek, ki dovede bataljon do blizo sovražnih strelskih jarkov. Ker pa možnost splošnega prodiranja na celi fronti še ni bila dana, ostanejo pogumni 17ti na obeh straneh zapuščeni in morajo ob nastopu teme nazaj v prejšnjo postojanko. Tam pa, ob gozdnem robu, se utrdijo in nič manj kakor 14 dni odbijajo vse ljute napade Rusov, ki so oddaljeni od njih le 200 korakov in jih neprestano obsipavajo z ognjem iz pušk in topov. Bili so kakor železen, neprodiren zid. Major Pichler, ki je bil vedno v prvih vrstah med svojimi vojaki, je s svojim hrabrim zgledom vojaške vzpodbujal in bodril in je v velikem delu pripisati njegovemu vplivu, da se je mogel njegov bataljon tekom 14dnevnega strašnega boja, ki je pobral skoro tretjino vojakov, tako junaško vzdržati. Prejel je red železne krone III. razreda z vojno dekoracijo.

Neko drugo poročilo se glasi: Ranjenec, ki je došel v Ljubljano, pripoveduje, kako hrabro se v Karpatih bori s svojimi fanti rezervni poročnik domačega pešpolka številka 17 g. Korent, uradnik tukajšnje c. kr. tobačne tovarne. Poročnik Korent je sin v Ljubljani splošno spoštovanega poduradnika Kranjske hranilnice g. Korenta. Čujmo nekaj podrobnosti: Bilo je 6 km južno od mesta Dolina. Divjala je huda bitka. Naši so se borili kot lev. Od stotnije, kateri je poveljeval poročnik Korent, se je naposled borilo s poročnikom Korentom še sedem mož proti 700 Rusom na 50 korakov. Može se bili postavljeni tako spretno v grmičevju, da Rusi niso vedeli, da ima poročnik Korent samo sedem mož. Končno sta prišli tej stotnji na pomoč dve stotnji z nadporočnikom Klugom ter naskočili Ruse. Prvikrat so Rusi naše odbili. Drugi dan so došle še tri kompanije našim na pomoč. Vojski 17. pešpolka so prodrli 50 korakov pred Ruse ter nato napravili na Ruse naskok. Ujeli so naši tam 300 Rusov, ostali Rusi so ali padli ali bežali nazaj. Poročnik Korent je rešil tudi neko rusko strojno puško, katero so drugi dan Rusi poskušali dobiti nazaj. Vrgel je težki stroj na svoje rame ter ga nesel na varno. Tretji dan tega boja se je zopet neka patrulja 17. pešpolka tako odlikovala, da je podpolkovnik Ventour odločil, da dobe fantje takoj denarno nagrado. Tako se odlikujejo na bojiščih sinovi naše dežele. Ponos so naš in njen!

To so seveda samo majhni odlomki iz zgodovine, polne trpljenja in junaštva naših fantov. Karpati bodo ostali slovenskemu ljudstvu večno v spominu kot so še v spominu boji s Turki, ki so jih imeli vojvati naši pradedje, in pa boji tam v Bosni in Italiji, o katerih vedo pripovedovati mnogi še živeči Slovenci. Karpati! Koliko mlade krvi naših mož in fantov je popila vaša zemlja!

V Bukovini in Vzhodni Galiciji se bijejo boji neprestano, deloma napadajo naši, deloma pa odbijajo ruske napade. Boji v Vzhodni Galiciji bodo prišli do svoje veljave šele, ko bodo vremenske razmere dopustile, da se bo desno krilo naše karpatske armade moglo pomakniti naprej, in če se bo posrečilo, da se bodo mogle tamkaj zavzete postojanke izrabiti.

Iz Vzhodne Pruske, kjer deluje znani Hindenburg, se ne čuje že delj časa nič posebnega.

Prejšnji teden je objavila naša vlada natančno poročilo o Przemyslu z ozirom na njegovo preskrbo z živili. Iz tega poročila posnemamo: 1. v mirnem času je bilo premalo denarja, da bi se moglo zadostno založiti za več let to trdnjavo; 2. začetkom napetosti med Avstrijo in Srbijo ni hotela naša vlada za Przemysl ničesar storiti, da ne bi s tem vznemirila Rusov, 3. med prvim in drugim obleganjem se v šestih dneh po eni sami železnici ni moglo v trdnjavo spraviti zadosti živil. — Zato je trdnjava padla.

VOJSKA S FRANCOZI IN ANGLEŽI.

Napadalno delovanje Francozov v okolici Verduna in na ozemlju med Maaso in Mozelo pojenjuje. Žrtve, ki so jih morali Francozi doprinesiti, niso v

nobenem razmerju z malenkostnim dobičkom, ki so ga prinesli ti napadi Francozom. Niti ena glavnih nemških postojank ni omajana. Francozi so se bojevali s strašno silo. Tako se n. pr. poroča, da so trupla svojih padlih posuli s peskom, da so jim služila v kritje. Toda nič ni pomagalo.

V Vogezih in v Zgornji Alzaciji so se začeli Nemci bolj živahno gibati. Odločitev pa tudi tukaj ni nikjer padla in je tudi v bližnjem času ni pričakovati.

V Kampanji in na ozemlju Isera, ki je preplavljeno, so se vršili manjši boji. Pač pa je postal v zadnjem času zelo živahen boj v zraku. Kakor smo že zadnjič poročali, so izrabili Francozi zimo za to, da so ojačili in preuredili svoje zračno brodogojstvo. Sedaj se že čuti, da jim prinašajo ta prizadevanja uspehe. Te dni je obiskalo več francoskih letaleev lope za zrakoplove v Friedrichshafenu ob Bodenskem jezeru. Nemci so jih pravočasno opazili in prepodili. Neki drug francoski zrakoplov je letel nad sledečimi nemškimi mesti: Rotteveil, Villingen, Singen, Donaueschingen, Freiburg, Strassburg. Nad vsakim teh mest je vrgel po 10 do 12 bomb in odšel.

Strah med prebivalstvom je bil večji kot škoda. Samo nekaj ljudi je bilo ubitih. V Flandriji se je posrečilo Nemcem, da so usirelili znamenitega francoskega zrakoplovca Garrosa.

Dne 16. aprila sta se prikazala dva Zeppelin med angleško vzhodno obaljo in metala nad mesti bombe. Neki drug nemški zrakoplovec se je prikazal v bližini Londona. Tudi nad večjimi kraji nad francoskim ozemljem so se prikazovali nemški zrakoplovi.

Bij nemških podmorskih čolnov zahteva na dan po eno ali dve ladijski žrtvi. Nemaška pom. križarka »Kronprinz Viljem« se je morala tako kot njena sestra »Eitel Fritz« zateči v neko severoamerikansko пристanišče, kjer so jo razorožili in pridržali. Ta ladja je napravila Angležem po njih lastnih izpovedih škodo za 25 milijonov kron. Torej lahko sedaj počiva, ker je svojo dolžnost v obilni meri izvršila.

TURŠKA VOJSKA.

Ob Dardanelah postaja zopet živahnejše. Sicer ni prišlo še do tako velikih napadov, kakor so bili oni meseca marca, vendar so se boji zopet pričeli. Angleži poizkušajo sedaj priti turškim baterijam in trdnjavskim napravam od zunaj do živega. To se je pa pokazalo kot zelo nevarno. Obenem pa poizkušajo spraviti svoje čete na suho. Zato so angleške bojne ladje pri delu, da razderejo turške utrdbe pri zalivu Saros in napravijo tamkaj se nahajajoče turške baterije neškodljive. Zaliv Saros bi bil za izkrcanje sovražnih čet najbolj pripraven, ker leži na zgornjem delu morske ožine. Ako bi se tukaj izkrcanje posrečilo, potem bi se prišlo lahko dardanelskim utrdbam za hrbet in bi se lahko poizkusilo prodiranje proti Carigradu. Turki tudi niso leni in hrabro streljajo. To je preizkusila že angleška bojna ladja »Majestik«, ki je

morala močno poškodovana zapustiti bojno polje. Se hujske pa se je steklo angleškemu podmorskemu čolnu št. 15, ki je bil eden izmed najnovjših angleških podmorskih čolnov. Hotel se je zmuzniti skozi Dardanele, pa je prišel na mesto, kjer so ga mogli Turki popolnoma razdejati. Tudi angleškemu prevoznemu parniku »Mantout« se ni godilo dobro. Neki turški torpedni čoln ga je napadel v bližini otoka Tenedos in ga močno poškodoval. Ko ga je pa turški torpedni čoln zasledoval, se je sam ponesrečil.

Na tem bojišču je pričakovati v bližnji prihodnosti težkih bojev.

Z JUGA.

Artiljerijski boj ob Donavi.

Iz Turn-Severina se poroča 21. t. m. Danes ponoči ob 11. uri se je vršil silen artiljerijski boj med avstrijskimi in srbskimi baterijami pri Tekiji, ki leži nasproti Oršove pod »Sveto goro«. Topovski ogenj je trajal celo noč. Avstrijski topovi so imeli znaten uspeh. Uničili so med drugim gozdove na »Sveti gori« pri Tekiji, ki so nudili srbskim četam ugodna kritja.

Srbske priprave ob bolgarski meji.

Vsled macedonskega upora je vojno vodstvo odposlalo od avstrijsko-srbske meje dve diviziji na bolgarsko mejo. Utrjevalna dela pri Sultan-Tepe in Črnem Vrhu morajo opravljati ženske. Ti dve postojanki obvladujeta Ovčje polje, kjer se je v balkanski vojski prelilo toliko krvi.

Pred napadom na Srbe pri Strumici.

Iz Soluna se poroča, da se veliko število bolgarskih in turških četašev zbira pri Strumici, da napadejo Srbe. Srbsko prebivalstvo je iz strahu pred temi napadi zapustilo svoje vasi.

Grška ni prepovedala prevoza srbskega orožja.

Grški vladni listi priobčujejo v obliki uradne izjave, da se dozdevno sporočile grške vlade zastopnikom tropsorazuma glede na prepoved nadaljnega prevoza srbskega vojnega materijala uradno ne potrjuje.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta št. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4³/₄% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Tedenske novice.

Apostolski vikar vojni škof Bjelik se je mudil pretekli teden v Ljubljani, kjer je nadzoroval naprave Rdečega križa.

Knezoškof dr. Jeglič častni občan Begunj. Iz Begunj na Gorenjskem poročajo: Presvitli g. knezoškof dr. Ant. B. Jeglič je bil od tukajšnjega občinskega odbora dne 21. marca 1915 soglasno izvoljen za častnega občana občine Begunje v priznanje za premožne zasluge, katere je Presvitli kot rojak tukajšnje občine naklonil občini in župniji. — Občni zbor izobrazovalnega društva Begunje, ki je vršil dne 14. marca 1915, je izvolil presv. knezoškofa dr. Ant. B. Jegliča za svojega častnega člana. Presvitli plačuje že več let za svojo rojstno župnijo Begunje po 100 »Domoljubov« in »Bogoljubov« ter po 8 sobotnih »Slovencev«. Bog naj tisočero povrne te in vse druge nebrojne dobrote, katere je naklonil svojim rojakom.

Petindvajsetletnica. Na zadnjem občnem zboru kmetijske družbe je izjavil poslanec, vlč. g. župnik Piber: Dolžni smo, da izrazimo zahvalo predsedniku naše družbe gospodu komerc. svetniku, poslancu Povšetu, ki že 25 let kot predsednik in podpredsednik vodi modro družbo in jo je znal modro voditi v težavnih časih kmetijstvu v korist. Želi, naj bi še dolgo let tako očetovsko vodil družbo, kot jo je dozdaj. (Pritrjevanje.) Predsednik komerc. svetnik Povše je odgovoril: Zahvaljujem se za čestitke. Na večer mojih dni mi bo največja radost, če postane kmetijski stan srečen in živi v blagostanju. — Tudi mi pridružujemo čestitko k tej redki petindvajsetletnici z željo, da bi dal Bog, da bi g. kom. svetnik Povše stal še mnogo let na čelu tej odlični družbi!

Kmetje, zaupanje in pogum! Na občnem zboru c. kr. kranjske kmetijske družbe je govoril deželni odbornik dr. Lampe te-le modre besede: »Širijo se razne vznemirljive govornice. Kmet naj jih ne verjame! Po mestih je mnogo ljudi, ki neprestano širijo le samo slabe vesti in prazne čenče. Kje bi mi že bili, če bi bilo res, kar ti vse pripovedujejo. Pameten naš kmet pa gre svojo pot in pouličnim čenčam ne veruje. Naj se zgodi karkoli, kmet ostani na svoji grudi! Na svetu je vse mogoče, tudi ni nemogoče, da bi sovražnik ne vdril v našo deželo. Sicer ni nobenega utemeljenega vzroka za strah, ker se je od padca Przemysla sem naš diplomatski in strateški položaj jako zboljšal, a tudi za ta slučaj velja: Kmet, ostani mirno na svojem posestvu! Samo če bi oblast ukazala, naj se kmet umakne s posestva, sicer pa — to je tudi izkušnja te vojske — je edino pametno, da ostane kmet na svoji grudi, koder je pogljal korenine njegov rod, kot pogumen varih in stražar svojega doma!«

Umril je v srbskem ujetništvu g. Vladimir Znidaršič iz Matenje vasi.

Ministrski predsednik grof Stürgkh o razširjeni črnovojniški dolžnosti. Z Dunaja poročajo: Nasproti odposlanstvu krščansko-socialne stranke je izjavil ministrski predsednik grof Stürgkh, da so storili vse,

da največje trdote glede na razširjeno črnovojniško dolžnost od 18. do 50. leta omilijo. Pred vsem se izvede prebiranje najmlajšega letnika, nato se prebero po letih starejši letniki in se eventualno vpo-ključijo tako, da se kolikor mogoče vzdržuje vse gospodarsko življenje. Glede na sposobnost za orožje se bo uporabljal drug način, kakor sicer.

Podpora materam. C. kr. korespondenčni urad poroča, da je naročilo notranje ministrstvo političnim deželnim oblastim, naj v slučaju potrebe podpirajo porodnice, katerih možje se nahajajo v vojski, iz sredstev vojnega pomožnega zaklada.

Lastno pekarno otvori Ljubljana v kratkem, da se bo pekel in oddajal kruh mestnim prebivalcem v sedanjih hudih dneh. Če bo potreba, se otvorijo tudi podružnice na raznih delih mesta. Pekel se bo kruh po velikosti z ozirom na krušne izkaznice, brez katerih se kruh sploh ne bo mogel dobiti v mestu.

»Tagespost« obsojena. Dne 13. t. m. se je vršila v Gradcu obravnava zoper od- govornega urednika graške »Tagespost« g. Alfonza Castelliza v tožbi, ki jo je dvignil že meseca oktobra lanskega leta g. dr. Janko Brejč. Odgovorni urednik Castelliz je bil obsojen v smislu obtožbe, in sicer v denarno globo 100 K. Tekom 14 dni po pravomočni sodbi se mora obsodba z vzroki vred objaviti na prvi strani »Tagespost«. Obe stranki sta vložili priziv, tožitelj zavoljo prenizko odmerjene kazni.

Varujte se jih! Z Dunaja se nam poroča in tudi pri nas se je že zgodilo, da so se pojavili ljudje, ki obetajo, da bodo preskrbeli svojem doma natančna poročila o ujetem možu ali sinu, ki se nahaja v ruskem ali srbskem ujetništvu. Med temi ljudmi se nahajajo sleparji, katerim se gre za to, da bi izvabili denar od nesrečnih ljudi. Tudi se ponujajo, da preskrbe denarne pošiljatve za ujetnike. Varujte se takih ljudi! Pojasnila o ujetnikih daje nalašč zato napravljen urad na Dunaju. Naslov tega urada se glasi: Poizvedovalni urad za vojne ujetnike, Dunaj I., Jasomirgottstrasse št. 6. Piše se lahko slovensko.

Iz ruskega ujetništva so se oglasili: Jožef Krevs iz Dol. Dobrave pri Trebnjem, Aleksander Ličan iz Ilirske Bistrice, ki se je nahajal pri naši posadki v Przemyslu; Josip Hauptmann iz Ljubljane. Tudi on je bil v Przemyslu; Adolf Mikuš iz Ljubljane; Franc Bukovec iz Loške vasi pri Soteski na Dolenjskem; Janez Jenić iz Stranske vasi, fara Šmihel pri Novem mestu; Karol Jakše, posestnik z Broda; Franc Kastelic, posestnik v Rakovniku; Franc Ovčjak iz Jame pri Kranju.

Pogreša se Mihael Zavašnik od 7. lovskega bataljona, dodeljen 8. lovskega bataljonu. Vojska pošta št. 32. Zadnjič je pisal s severnega bojišča 22. oktobra l. l. Pojasnil se prosi: Ana Zavašnik, Javorje, pošta Šmartno pri Litiji.

Pogreša se Jožef Knep, korporal 27. domobr. pešpolka, 14. bataljon, doma iz Grosuplje. Pojasnilo: Ani Knep, vas Blato št. 17, pošta Grosuplje.

Ranjenci v Ljubljani. Dne 21. t. m. so pripeljali v Ljubljano 322 ranjencev iz karpatskega bojišča. Med njimi sta se nahajala tudi dva častnika in dva umobolna vojaka. — Dne 24. t. m. so prepeljali v Ljubljano nadaljnih 99 ranjencev.

Semenj za kože se bode vršil v pone-deljek, dne 3. maja v Ljubljani v skladiščih »Balkan« na Dunajski cesti.

Nesreče in drugo. Deček zgorel med bojno igro. Iz Trsta poročajo, da so se dečki na nekem travniku igrali vojsko in so zažgali ogenj. En deček se je preveč približal ognju in se mu je vnela obleka. Tovarishi so zbežali, ne da bi mu bili pomagali.

Uboj med kočevskimi rudarji. Pišejo nam: Nedavno je več rudarjev kočevskega premožovnika igralo na karte za večje zneske. Igrali so v stanovanju rudarja Jožefa Jurkovića. Kasneje je eden izmed igralcev, Demeter Gozden, ki je bil zelo pijan, začel sumiti, da jih je Jurković pri igri goljufal. Vzel je ročaj od lopate, se vrnil v Jurkovićevo stanovanje in začel Jurkovića, ki je ležal v postelji, neusmiljeno biti po glavi in kamor je priletelo; že onesvečenega Jurkovića je potegnil na tla in ga dalje pretepal. Potem je preiskal Jurkovićevo obleko in spustil nekaj v svoj žep — menda denar; premetal je tudi Jurkovićevo posteljo in našel dolgo bodalo, s katerim je Jurkoviću grozil. Ko je Jurković za hip odprl oči, mu je Gozden rekel: »Ne glej me, jaz te moram!« Jurković je kmalu izdihnil. Ljudje govore, da je imel Jurković že prej na glavi napol zaceljeno hudo rano, ki se je vsled Gozdenovih udarcev odprla in povzročila Jurkovićevo smrt. Ubiti in ubijalec sta bila Hrvata.

Ladja, ki je hotela odpluti, se potopila. Tržaški listi poročajo: 21. aprila zjutraj je v tržaški prosti luki parnik »Trieste D.« paroplovne družbe »Dalmatia« dvignil sidra, da bi odplul. Komaj pa je začel manevrirati, se je hipno nagnil na desno stran in se pogreznil. Jambor in dimnik sta se pri tem naslonila na obrežje, vsled velike teže pa sta se v temelju odlomila in poškodovala tudi druge dele ladje. Ladja se je v 20 minutah popolnoma potopila. Posadka se je vsa rešila. »Trieste D.« je bil 60-24 m dolg, 8-92 m širok in 6-49 m visok ter je obsegal 503 tone. Naložena je imel 500 ton blaga, večinoma oves in ječmen. Vzrok nesreči še ni dognan; sodišče je uvedlo preiskavo. Ladja je bila namenjena za Pulj.

Obesil se je v petek, dne 18. t. m. ponoči Franc Puc p. d. Tomažek, posestnik na Zgoši pri Begunjah. Zmešalo se mu je vsled rodbinskih razmer.

Slamoreznica usmrtila otroka. V soboto zvečer se je v Hrastu pri Mostah prigodila strašna nesreča. Pri Kamnarju so rezali s slamoreznico. Stroju se je približala Kamnar Ančka, posestnikova hči, stara 3½ leta. Slamoreznica je deklico zagrabila za rokav in jo zavrtela parkrat okoli. Otrok je bil takoj mrtev. Oče ponesrečene deklice je že ves čas vojne na bojišču v Srbiji.

— **Vojnopoštni promet z zavojii III. armadnemu zboru zopet odprl.** Vsled od-

Ioka Irgovinskega ministrstva z dne 20. aprila 1915, št. 11.856/P. se od 26. do 30. aprila sprejemajo na poštah zavoji, naslovljeni vojnim poštnim uradom št. 8, 9, 11, 12, 15, 18, 19, 22, 24, 30, 32, 35, 36, 38, 39, 44, 48, 49, 50, 51, 52, 55, 56, 57, 58, 62, 65, 66, 67, 72, 73, 74, 77, 81, 86, 90, 92, 93, 97, 98, 99, 101, 103, 105, 108, 110, 112, 116, 118, 126, 127, 128, 132, 134, 150, 154, 157, 158, 160, 186, 189, 190, 191, 201, 208, 209, 211, 214, 301, 305, 307, 308, 315, 316, 320, 351, 501, 502, 503, 504, 505. — Odprti so torej tudi vojnopoštni uradi III. armadnega zbora prometu z zavoji. Izrecno se pa naglašja, da se smejo v vojnih zavojih pošiljati le predmeti za opremo in obleko, smodke, svalčice ali tobak. Jestivine so izrecno izključene.

Deželna vlada v Ljubljani je vpeljala rekviriranje (pobiranje) žita po deželi, da odpomre onim krajem, kjer vlada pomanjkanje. Največje pomanjkanje je v mestih in na Krasu. Žito se plačuje po možno najvišjih cenah. Sedva se vsakemu pusti toliko, kolikor potrebuje za preživljenje svojih, in sicer služi za podlago uradni izkaz o zalogah žita. Rekviriranje se vrši enkrat potem proslega nakupa od v to pooblaščenih zaupnikov. V dobro tistih, kateri trpe pomanjkanje kakor tudi v dobro kmetov je svetovati, naj vsakdo, ki je več pridelal kakor potrebuje za svoje gospodinjstvo, pristovoljno odda, ker bi sicer morala vlada pod najvišjo ceno odvzeti razpoložljive zaloge. Opozarjamo, da se to rekviriranje ne vrši samo na Kranjskem, ampak tudi v drugih deželah.

Najden zaklad tvori današnja priloga »Srečkovega zastopstva« v Ljubljani za macesnoga, ki se boče odzval v istej se nahajajočem vabilu sreče. — Sreča še biva na svetu in je naklonjena vsem, ki vanjo zaupajo in verujejo vanjo. — Ko torej dantes vsakemu ponuja svojo roko, naj je nihče ne odtegne!

Tvrška Kastner — odslej tvrdka Julij Elbert. Splošno znano tvrdko Mihael Kastner v Ljubljani bo odslej vodil njen lastnik tukajšnji ugledni trgovec g. Julij Elbert pod svojim imenom. Opozarjamo na tozadevno naznanilo v današnjem inseratnem delu.

Otvoritev velikega novega kino-gledališča v Ljubljani. V soboto 1. maja otvori v deželnem gledališču v Ljubljani svoje predstave velike novo kino-gledališče »Central«, ki si je stavilo za nalogo, prirediti postene predstave ob kolikor mogoče nizki vstopnini. Te podjetje, ki si je izbralo za svoje delovanje prostorno deželno gledališče, toplo priporočamo posebno Ljubljancem in okoličanom, pa tudi gostom z dežele sploh. Posebno prikladne za občinstvo iz okolice in dežele so predstave v nedeljah ob 11. uri dopoldne in v nedeljo ob 3. uri in 5. uri popoldne. Pridite že prihodnjo nedeljo pogledat! Več na lepakih po ljubljanskih vogalih.

Razne novice.

Nesreča na berlinski cestni železnici. — En voz zdrknil v Sprecejo. Pred državnozbornim poslopjem v Berlinu je dne

21. t. m. ob pol 1. ponoči skočil s tira voz cestne električne železnice in preko asfaltnega tlaka in trotoarja s 14 potniki tresčil v reko Sprecejo, s čemer je predrl železno ograjo. Gasilci so potegnili iz vode pet mrtvih, ostali pasažirji so deloma splezali na streho voza, deloma so jih rešili čolnarji.

Potres v Italiji. Rim, 22. aprila. Iz province Perugia in Palermo poročajo o silnem potresu.

Napad umobolnega na rumunsko kraljico. Rumunsko kraljico Marijo, ki je te dni obiskala razne zavode v Bukareštu, je v neki delavnici za manj nevarne umobolne napadel norec, ki je kraljico objel in jo hotel poljubiti. Kraljica se je kričé branila je omedlela. Norec jo je tako trdno držal, da je moralo nastopiti deset strežnikov, da so kraljico oprostili.

Ujet ruski ranjenec imel 17.000 kron. Med v Celje dospelimi ranjenci je bilo tudi več Rusov. Pri enem izmed njih so našli 17.000 kron gotovega denarja, ki jih je nedvoumno ukradel. Uvedla se je preiskava.

Požar. Na gradu Kreuzenstein na Zg. Avstrijskem je izbruhnil dne 25. t. m. požar, ki je napravil silno škodo, ker se je v gradu nahajalo mnogo dragocenih slik in drugih vrednosti.

Vojaki orjejo ob bojišču. »Glos Narodu« poroča: Vojska oblast je dovolila, da so se ljudje vrnili v vasi ob bojišču v zahodni Galiciji. Z dovoljenjem vojnega poveljstva so se kmetom dali na razpolago rekvirirani vojaški konji; vojaki raznih narodnosti z veseljem obdelujejo polje na poljskih tleh, vozijo gnoj, poganjajo živino in orjejo. Nemški in češki vojaki kmečkega stanu dajejo poljskim kmetom nasvete o pametnem gospodarstvu. Vojaki so veseli, da morejo kmetom pomagati in nekoliko premeniti svoje življenje in hrano; vojaški konji se s posebno živahnostjo gibljejo, kakor bi se veselili dela v prosti naravi. Ako bo vreme ugodno, bodo v 14 dneh srečno izvršena poljska dela v zahodni Galiciji, tudi v neposredni bližini bojišča. — Poročevalec »Nowe Reforme« piše: Potoval sem ob bregovih reke Dunajec od Zaključna dalje proti severu proti Tarnovu. V vaseh se povsod poznajo sledovi vojske, vendar ni prevedé hiš požganih. Na polju povsod zelo marljivo delajo. Z dovoljenjem poveljstva vojaki v uniformah delajo na polju, orjejo, vozijo, sejejo. Poljsko delo se vrši ob spremljevanju topovskih strelcev in namesto škriancčka kroži nad poljem ruski aeroplan. Naši črnovojniki obstreljujejo vohunškega ruskega tiča; potem pa mirno nadaljujejo svoje delo in se ne dajo motiti od topovskih strelcev, katerih so se že navadili kot nekaj popolnoma vsakdanjega.

Papež Benedikt XV. in predsednik kitajske republike. Ko je nastopil novi papež Benedikt XV., je poslal lastnoročno pismo škofu Jarlinu v Peking, da ga izroči predsedniku Juansikaju. Predsednik velike ljudovlade se je čutil vsled te pozornosti močno počeščenega ter je naročil, da se mu izroči papeževo pismo z enakim ceremonielom, kakor če sprejme poverilnico kakakega poslanika. Za to slovesno opravilo je bil določen 30. november 1914.

Škof je došel v palačo predsednikovo v spremstvu svojega generalnega vikarja in tajnika. (Kath. Missionen št. 7.) Vojska godba zavrira, oddelek vojakov izkate predpisane časti. Najvišji vojaški uradnik pozdravi škofa, ga peje skozi velika sprejemna vrata ter mu veli, naj stopi v lepo okrašeno ladjico, da ga prepelje do pravca predsednikovega stanovanja. Ko se je izkrcal, ga slovesno nagovori nov visoki uradnik ter povede skozi razne vrste vojakov, ki so pred njim prezentirali, v veliko sprejemno dvorano. Tu ga je za čaka Juansikaj; ob njegovih desnici je stal minister za vnanje zadeve z vsem uradnistvom. Po predpisanem počeščenju stopi prelat do estrade, kjer je stal predsednik, pove namen svojega obiska ter izroči papeževo pismo. Spoštljivo sprejme Juansikaj z obema rokama pismeni akt, ga prepusti ministru ter izjavi svoje največje veselje in zadovoljstvo nad to vljudnostjo zabičujoč, da hoče sam osebno odgovoriti. Po prijaznem medsebojnem porazgovoru se je poslovolil predsednik kolikormoč vljudo od visokega prelata. Tekom zadnjih 25 let se je na Kitaiskem marsikaj izpremenilo in ublažilo. Predsednik ondotne ljudovlade priznava poglavarja sv. Cerkve kot samostojnega in neodvisnega vladarja ter dovoljuje njegovemu namestniku in pooblaščenju iste časti kakor poslanikov kraljev in cesarjev. Katoliški Cerkvi in njenemu razširjanju na vzhodu bo to le na korist.

Škoda v industriji na Poljskem. Črasi prinaša po varšavskih listih podrobnošč o škodi na Poljskem. Kakor se poroča, se ceni škoda, ki jo je vojna povzročila v kmečkem gospodarstvu, na 487 milijonov rubljev. Kar se tiče industrije, se ceni škoda podrtih tovarniških poslopij na več nego 15 milijonov rubljev. Blaga je bilo uničenega za 27 milijonov rubljev. Škoda v rudniških obratih se ceni na 13 milijonov rubljev. Skupna škoda v industriji na Poljskem znaša tedaj nad 96 milijonov rubljev. Ogromne izgube je prizadela vojna tudi trgovini in industrijni izdeljavi na Poljskem ter se ceni že dosejana škoda na milijardo rubljev. Ze do 1. januarja 1915 se je računalo, da je bilo izgubljenih 209 milijonov rubljev in od tedaj je dosegljo izdelovanje komaj deset odstotkov navadne višine. Trgovinski promet se je zmanjšal za 48 milijonov rubljev. Škoda na nepremičninah v opustošenih mestih in manjših trgih, in sicer samo na občinskem premoženju znaša 43 milijonov rubljev.

K prognanstvu lvovskega nadškofa. Kakor znano, so Rusi takoj, ko so zasedli Lvov, odpeljali ondotnega katoliškega nadškofa v prognanstvo v Rusijo. O njegovih usodi se poroča iz Petrograda. »Južni Kraj« javlja: Lvovski nadškof se nahaja v Kursu, kjer stanuje v treh nizkih poslopijih. Radi pomanjkanja da je nadškof zelo bolehen. Na njegovo prošnjo, da bi mu nakazali zdravejše stanovanje, se niso ozirali. O Božiču je prišel v Kurs vodja Lvovskega duhovnega semenišča, rektor Jožef Bocian, in prinesel metropolitu denario in knjig za čitanje. Bocian je smel z nadškofom govoriti le v navzočnosti ruskega policijskega uradnika. Pred nekaj časom se je metropolit obrnil na notranje ministristvo s prošnjo, da naj se njegova stvar iz-

mlajši se še vadijo v potrebnih telesnih in zelodčnih umetnostih po Ljubljani. Mi doma se trudimo po polju, da pridelamo sebi in Janezom potrebnega kruha, obenem pa molimo, ker smo takega prepričanja, da je naša molitev tudi huda, artiljerija, ki dostikrat odločilno posega v boj. Naj Bog usliši skoraj te obilne molitve, pripelje naše drage zopet ter nam nakloni zaželjeni mir in z njim boljših časov.

Iz Rafolč. Kakor drugod, je tudi iz naše občine odšlo na bojno polje večje število mož in fantov. Na zadnjem naboru sta bila zopet poklicana dva moža in so enega potrdilo, namreč Matija Kotnika, posestnika iz Verhovelj. Vseh skupaj je v vojaški službi in na bojnem polju 34, in sicer 16 mož in 18 fantov. Dva moža sta že žrtvovala svoje življenje za domovino. Prvi je bil Leon Andrejka, posestnik iz Verhovelj, je umrl 23. septembra v bolnišnici na Dunaju vsled ran, zadobljenih na severnem bojišču. Drugi pa je Janez Mav, posestnik iz Rafolč, umrl 9. januarja v bolnišnici v Sarajevu radi prehlajenja, zadobljenega na južnem bojišču. V ruskem ujetništvu se nahajata Jožef Jeretina, posestnik iz Rafolč, in Jakob Gerčar, osmošolec iz Dupelj. Ranjena sta bila Janez Bernot, četovodja 27. dom. pešpolka, in Jožef Poljanec. Oboleli so radi mraza Janez Cerar, Jakob Breznik, Janez Capuder iz Rafolč, Luka Brnot in Franc Dolinšek iz Dupelj. Pogresajo se: Matevž Breznik, ki že ves čas ni pisal; Anton Igljič, ki je meseca oktobra odšel na bojno polje in še ni nič odpisal; Jožef Šter, kateri je bil v trdnjavi Przemysl in je zadnje pismo pisal že začetkom decembra m. l.

Bohinjska Bistrica. Se vedno toliko snega, da ne moremo obdelovati polja. Kdaj bo pač kaj zrastle in kaj bo z našo ozimino. Pri nas je uže tako silno malo poljske zemlje, vrhu tega pa še 80 družin uradniških, železniških, delavskih, ki nimajo kar nič svojega pridelka. Tudi veliko vojakov je nastanjenih. Živil pa že nam sedaj primanjkuje ter smo vsi v velikih skrbih, če nam vlada ne pride na pomoč. Naš vrli, tako skrbni župan g. Francišek Arh je naredil vse potrebne in mogoče korake ter opozoril vse oblasti o veliki stiski in potrebi, ki jo čuti zlasti naš kraj.

Iz Tržiča. Minoli teden sta došli iz Rusije dve veseli novici. Že davno za mrtvega proglašeni trgovec Franc Rotar se nahaja zdrav v ujetništvu in sicer daleč doli pri Transbaikalu. 26. avgusta je bil ranjen, od tedaj ni dobila soproga nobenega glasu o njem. Zato temveč veselje sedaj, ko je prišla ta vesela vest. — Par dni pozneje je prišla novica, da je živ v ujetništvu na Ruskem bivši načelnik Orla Vinko Zupan. Očividci so ga hoteli videti mrtvega in tudi njegov grob. Tudi naši časopisi so poročali, da je umrl za kolero. Zvonilo mu je že in brala se je zanj sv. maša zadušnica. Sedaj pa izvemo, da je 23. oktob. bil ujet v bitki pri Novem mestu v Galiciji. Ravno ti dve novici kažeta, da ni še vsakega prišteti med mrtve, četudi se osem mesecev ni oglasil, kakor se razvidi iz prvega slučaja Rotar.

Vače. Člani naše kmetijske združnice, ki so članarino za leto

1915. plačali pri g. postarju Ilašu, naj vzamejo nakopana drevesca zadnji čas v nedeljo dne 2. maja. Kdor jih do te nedelje popoldne ne vzame, se smatra, da jih ne mara, zato mu pozneje niso več na razpolago. — Vlagatelj pri naši »Ljudski posojilnici« lahko od onega denarja, ki so ga vložili med vojnimi časom, dvignejo vsaki čas katerokoli vsoto, v potrebi tudi celo. Fr. Majdič, tč. tajnik.

Vipava. Člani Hranilnice in posojilnice in kmetijskega društva v Vipavi opozore se na občna zbora, katera se vršita dne 4. maja 1915 ob 3. uri popoldne v Vipavi zaradi udeležbe.

Iz Kolovrata. Prvi čebelni roj je dobil posestnik Anton Strmljan že 16. aprila. Gotovo redke slučaj! — Iz ruskega ujetništva sta se oglasila, že med mrtve šteta, Jožef Pavšek iz Žvarulj in Janez Kralj iz Podlipovce.

Šenčur pri Kranju. Kakor se je že poročalo, je občinski svet v svoji seji dne 11. aprila imenoval veleč. g. župnika Jankota Šiška častnim članom naše občine. Gotovo zaslužen odlikovanje! Iz naše fare je v zadnjem času zopet nekaj fantov obleklo vojaško sukno. To že prav občutimo, posebno v Srednji vasi, kjer so pobrali vse fante. Nekaj naših vojakov je bilo ranjenih, bili so doma na dopustu, potem pa zopet odšli nazaj nad Ruse. Trije so pa v ruskem ujetništvu: Janko Svetelj, Lovrenc Prestor, Franc Jarc. Poslednji je pisal dne 30. januarja, pismo je pa došlo dne 18. aprila. Piše, da je zdrav. Ujet je bil 23. decembra. Hodili so v ujetništvo 14 dni, 16 dni so se pa vozili. Nahaja se v Skobeljev (Ruska Azija). Tam so tudi Jakob Gašperlin iz Luž, Tomažev in Ukov iz Šenčurja. Šenčurjani se oglašajo iz vojske še precej dobro, le eden ne, ki je bil v Przemyslu. Franc Kurnik je pa padel dne 30. avgusta. Bil je vrl katoliški mladenič. Časten mu spomin!

Listek

PLUG JE ZAMENJAL S PERESOM.

Bil je rojen na Finskem v okraju Gliwieska dne 18. septembra leta 1827. Pietari Päivärinta. Čudno ime to.

Njegovi starši so bili dninarji in so imeli štiri otroke, katerih najstarejši je bil Pietari. Starši sami so ga naučili pisati in brati. Otroci so bili zelo strogo vzgojeni in za vsak prestopok strogo kaznovani. Dokler so bili starši zdravi so zaslužili dovolj za preživljanje družine, toda zmerom pa ni bilo tako. Zboleli so in med njih boleznijo je moral mali Pietari mnogokrat beračiti s solzami v očeh in poln bolesti v srcu.

Od svojega desetega leta pa je Pietari sam si služil kruh pri tujih ljudeh. Ko je bil star 22 let se je oženil z revno kmečko deklico in si kupil kos gozdnate zemlje. Tukaj je živel štiri leta, ker pa je imel lep glas, je bil poklican za cerkvenika in kornega pevca v Alaviesko. Čez nekaj let pa je dobil enako službo v svojem rojstnem kraju.

Že od svoje zgodnje mladosti je kazal mnogo veselja do knjig. Ko je še služil pri tujih ljudeh si je kupoval knjige in časnike in ko se je oženil, se je veselje do knjig pri njemu še pomnožilo, dasi mu je šla trda za življenjske potrebščine. Zelo je tudi ljubil svoj narod in se zanimal za vsak njegov napredek. Največ pa se je zanimal za lepe knjige. V prostem času je pisal tudi dopise za časopise.

V poletju leta 1867. pa mu je prišla misel, medtem ko je oral na polju, da bi začel pisati povesti in druge stvari. Napisal je svoje prvo delo »Dogodki iz velike vojske«, katero je bilo še tisto leto natisnjeno.

Leta 1876. si je zlomil nogo in je moral biti dalj časa v postelji. Ko je toliko okrevljal, da je mogel v postelji sedeti, je začel pisati »Moje življenje in dogodki iz družinskega življenja«. To delo je založila finska družba za ljudsko prosveto. V tem času je bil star že 50 let. Od tega časa je zelo pridno pisal in izdal več sešitkov »Slik iz življenja«.

Njegova dela so med njegovimi rojaki zelo priljubljena. Prestvaljena pa so tudi na druge jezike.

Ta znameniti mož je bil leta 1882. tudi zastopnik kmečkega ljudstva v finski državni zbornici.

Kot je zanimivo njegovo življenje, tako so tudi zanimive njegove preproste, iz ljudskega življenja povzete povesti. Nekaj krepkega, jasnega je v njih, kot je bilo krepko in jasno njegovo življenje.

Eno teh zanimivih njegovih povesti podajamo tu našim čitateljem.

Za nevesto.

(Finsko spisal Pietari Päivärinta.)

I.

Veliko in ponosno je bilo posestvo kmeta Podgorca. Ležalo je na pobočju precejšnje visočine in se videlo daleč naokoli, ker je bil gornji del visočine gol in neobdelan. Vse kamenje, ki bi oviralo obdelavo zemlje, je bilo spravljeno v podnožju visočine, kjer je tvorilo mogočen zid okoli stavb in dvorišča posestnika Podgorca. To je bilo vzrok, da je izgledalo to posestvo kot trdnjava. Na dvorišču se je nahajalo več skednjev, katerih večidel je bil napolnjen z žitom. Vsakoletna letina je bila shranjena v medseboj ločenih skednjih in kaščah. V ostalih shrambah pa je bila naložena obleka in so bile shranjene druge imovine. Med temi shrambami je je bila ena, v kateri ni bilo drugega nego lubje smerek.

Na Podgori ni bilo nikdar hudih let, ampak prav tako ne dobrih. To se sliši morda čudno, pa je resnično. Kajti, četudi je letina bogata in dobro izpadla, vendar so moko za kruh mešali zmleto smerekovo lubje. In če je prišla slaba letina — da, če je sledilo celo več slabih let drugo drugemu — je bil kruh v hiši popolnoma enak onemu v dobrih letih; nič boljši in nič slabši ni bil, ker vedno so imeli zalogo žita. To je bilo varčevanje po stari finski navadi.

Podgorec, stari kmet na Podgori, je bil že čez srednja leta. Bil je delaven mož

in je skrbel za vse, kar se je tikalo gospodarstva. Bil je med prvimi, če je bilo treba svoje dolgove poplačati, in med zadnjimi, če je bilo treba iti v gostilno. Bil pa je zelo gostoljuben: močna jed, čist ržen kruh in žganje za dober tek — to je bilo vedno na mizi, ako je bil slučajno gost v hiši. In pogosto so sprejemali tujce v Podgori, kjer se niso prav nič ozirali na bogastvo in ugled, temveč je revež pravtako dobrodošel kot bogatin. Tudi visoki gospodje so prišli včasih, da so poizkusili gostoljubnost tega posestnika; celo deželni glavar s svojim spremstvom je bil enkrat tamkaj. Nihče ni imel vzroka, da bi obžaloval svoj obisk.

Podgorec je imel v občini tako velik vpliv, da se ga je v vseh zadevah vprašalo za svet. Če je bil pri sestankih mož navzoč, je sklep vedno tako izpadel, kakor je on svetoval.

Potrebni je pomagal Podgorec kolikor je mogel ali z denarjem ali pa z žitom. Toda če je pomagal, je vedno natančno preiskal, v koliko bo imel potrebni res pomoči od tega. »Kajti,« je dejal Podgorec, »nihče ne more nemarnosti, nepazljivosti in bede celega sveta odpraviti.« Če je dovolil pomoč, je določil vedno natančno čas, kdaj mora biti posojilo vrnjeno; če dolжник tega ni storil, je Podgorec skušal dobiti svoje terjatve s pomočjo postave. Nekdaj pride k njemu njegov dolжник in ga prosil, da naj se mu rok za vrnitev posojila podaljša. »Ne, niti eno uro, ker taka navada te slabi, te spravi še bolj v dolge in obenem tudi ljudstvo,« je odgovoril Podgorec. Po vsem tem se zdi, da je bil Podgorec trd mož; v resnici pa ni bilo tako — od posojil ni jemal obresti. »Potrebni,« je dejal, »ima že zadosti plačevati, če plača svoj dolg.«

Če se vse to upošteva, potem ni čudno, da je Podgorec v očeh vseh veliko veljal; bil je v resnici kmečki kralj.

Čeprav je boginja sreče vagala Podgorcu z obilno mero, ni bila po njegovem mnenju v enem oziru čovolj radodarna. Čeprav je živel v zakonu, ki se je lahko smatral v vsakem oziru srečnim, je imel samo enega otroka — in to mu je bilo premalo. Ta otrok je bila deklica, Anka so ji rekli.

V času, ko se pričinja naša povest, je bila Anka že odrasla; štela je skoraj dvajset let. Bila je lepo kmečko dekle, in njeno lepoto so povečale te dobre lastnosti, da se je skromno obnašala, da je bila mila in ljubka in da je posvečala posebno pozornost na okusno in čisto obleko. Kakor že vemo, je bila edini dedič na velikem posestvu. Če je, rdečelična in smejoča se in nežna kot solnčni žarek z majhnimi, belimi rokami še bolj bel prt razgrinjala po mizi, ali če je pri mizi sedečim gostom stregla, potem ni bilo človeškega srca, ki ne bi čutilo ljubezni do tega nedolžnega in ljubeznivega bitja. Iz tega je sledilo samoposebi, da so mladi fantje iz bližine in daljave metali poželjive oči na Anko. V vseh njih srcih je gorela ista želja, čeprav se vsi niso upali povzdigniti svojih oči do nje. Da tudi mnogi mladenič iz mesta se je potegoval za ljubezen Podgorčeve hčere, toda, tako Anka kot njen oče, sta z nevoljo odklonila take snubače, ker so bili navadno obubožani brezdelneži.

»Jaz nisem vzgojil svoje hčere za gospode in tudi nisem zato delal, da bi taki, ki so ugonobili svojo srečo, v nekaterih dneh napravili uspehe mojega truda in spravili mojega edinega otroka v nesrečo. Tudi kmet mora imeti zmožnosti. Poleg tega je pa treba na Podgori nekoga, ki se ne bo sramoval delati in ki zna tudi delati.«

Tako je govoril Podgorec nekemu takemu snubaču, ki se je moral zadovoljiti s tem odgovorom, čeprav si je izkušal z vso svojo zgovornostjo pomagati.

II.

Najbližji Podgorčev sosed je bil posestnik Zakrajšek, ki je imel pol milje od Podgorca oddaljeno, nedavno šele obdelano posestvo v Zakraju. V naših dneh bi se tako oddaljenega posestva ne štel več med sosede, toda treba je pomisliti, da je bilo za časa naše povesti tisto ozemlje na Finskem še malo obljudeno.

V drugem rodu so se že postavni lastniki v Zakraju borili s temnimi, sivobradatimi smerekami in borovci, toda skopa narava in suho ozemlje še nista dajala dovolj hrane za ves trud in vse boje. Družina na posestvu tudi ni bila majhna. Pet otrok je živelo, trije dečki in dve deklici. Najstarejši fant, Peter, je bil nekaj starejši od Podgorčeve Anke. Bil je velik, lepo raščen in z šestnajstim letom že podoben odrasčenemu možu. V vsem je bil v pomoč svojim starišem, ker je bil že od zgodnje mladosti navajen na najtežja dela. Ko je pozneje odrasčal, se je njegova mladeniška lepota v enaki meri razvijala kot njegova telesna moč. Miren, umerjen in ljudomil je bil v obnašanju in si je s tem pridobival naklonjenost ljudi. Z šestnajstim leti je že šel služiti na reko k splavačem, da bi se navadil voditi čolne in splave čez deročo reko. Tam je dobil s časom večji zaslužek kot bi ga mogel dobiti kje drugje s težjim delom. Svoje prihranke je pošiljal vedno domov, tako da si je družina mogla preskrbeti nekoliko več moke za mešanje med skorjino moko in je imela s tem nadomestilo za to, kar jim je odrekala skopa narava.

Peter iz Zakraja se je izučil svojega novega dela prav natančno. Z močno roko je vodil čolne čez dve milje dolgi vrtinec in padec reke. Če je stal močan in miren na zadnjem delu škripajočega čolna, obdan od mogočnih valov, ki so metali visoko svojo vodo, in ga ni bilo od brega sem skoraj videti, se niso njegove oči niti najmanj zatemnile od nemira; sigurno je vodil čoln skozi nevarne vrtince, čeprav je predstavljal vsak trenutek boj za življenje in smrt, in bi bila zani brezdvomna, neodvrtljiva poguba, ako bi samo za trenutek izgubil svojo mirnost. Ta njegova spretnost in mirnost je imela za posledico, da je dobil v kratkem času zelo veliko čolnov, katere je moral voditi daleč doli po reki.

Ko se je s takih potov vračal domov, je vladalo veselje v Zakraju. Bratje in sestre so se zbrali krog njega, ga ljubkovali in objemali, ker so vedno vedeli, da ima njihov dobri brat kaj dobrega zanje. Stariši pa so imeli svoje veseleje nad tem, da se je njihov ljubljani sin vrnil zdrav in brez nesreče od tako nevarnih voženj in da se je

z njegovo vrnitvijo pomnožilo število delavcev na posestvu.

Tak je bil mladenič, katerega tovarišica pri zabavah je bila Podgorčeva Anka od njiju zgodnje mladosti. Čeprav ni bila pot med posestvi njiju starišev kratka, sta bila pogosto skupaj. Če je moral Peter izvršiti kakšno naročilo na Podgori, mu ni prišlo nikdar v glavo, da bi se takoj vrnil, ker Anka ga je peljala vedno na nji priljubljene prostor, kjer jima je hitro minil čas v nedolžnih otroških igrah.

Ko sta postala večja, sta počasi opustila otročje igre in igrače. Drugo delo in drugačna bodočnost se jima je odpirala, kar je zahtevalo globokega premišljevanja in resnega stremjenja. Resnost življenja in neka boječnost odrasčajočih mladostnih prijateljev ju je vedno bolj odtujevala.

Iz tega pa se je rodilo v njunih srcih nepoznano jima hrepenenje, katerega pomena nista mogla nikdar razumeti. Toda v tistem času, ko sta na zunaj rastla in se izobraževala, je raste in se izrastel v njunih srcih čut, da sta se zavedala, da drug brez drugega ne moreta živeti. Njuno otroško prijateljstvo se je razvilo v čisto, pravo ljubezen, čeprav si tega niti sama nista marala priznati, še manj pa priznati drugim.

Čeprav je bila Anka edini otrok premožnih staršev, ni smela nikdar, odkar je odrasla, postopati brez dela. Že od mlada je bila vzgojena za delo, zato ji je postala prava potreba, da je bila vedno zaposlena. Med drugim je gonila pogosto v jeseni in spomladi krasno čredo na pašo. Tamkaj, v mirni sencij gozda, si je skušala Anka večkrat razložiti nenavadno hrepenenje, katere jo nosila skrito v svojem srcu. Večkrat se je končal tisti pogovor same s seboj s potokom vročih, grenkih solz.

III.

Zopet je orišla jesen. Peter je čutil v sebi čuden nemir. Njegov duh je hrepenel po nečem, želel si je nečesa. Kaj? To je Peter dobro vedel. Dobro pa je obenem vedel, da ne bo imenoval nikdar svoje tiste, radi katere je bilo njegovo srce težko in nemirno. Od zgodnjega jutra si je prizadeval, da bi delal, toda to mu ni prineslo miru. Nekega dne je vzel takoj po južini sekuro in se napotil v gozd z namenom, da bi pogledal nastavljenе zanjke. Toda bil je tako raztresen in zatopljen v misli, da je komaj spravil na varno tiče, ki so se bili ujeli. Da bi zanjke zopet nastavil, to mu ni prišlo na misel.

Ko je tako hodil naprej, se je oddaljil precej daleč od doma. Naenkrat je obstal in poslušal, kaj je bilo to? Bil je samo kravji zvonec, katerega je slišal. Toda Petru je bil neubrani glas železnega zvonca znan in prijeten. Nikdar si ni želel slišati lepše godbe — kajti zvonec se je čul od Podgorčevega pašnika sem. (Dalje.)

Slike in črtice z bojišč.

CLII.

Odlikovani slovenski podčastnik.

Jurij Štaudacher iz Starega trga v črnomeljskem okraju, četovodja

pri 27. domaobranskem pešpolku, je prejel srebrno hrabrostno svetinjo I. razreda. Odlikovanje si je zaslužil dne 15. decembra pri Skalačicah v Galiciji. Pol njegove stotnije se je pod poveljstvom nadporočnika borilo proti celemu ruskem bataljonu. Tekom boja je nadporočnika zadela sovražna krogla in ga ubila. Nato je prevzel poveljstvo četovodja Staudahar in dve uri vodil hraber in junašk boj proti sovražni premoči. Držal je postojanko, dokler ni prišla pomoč in so morali Rusi porazeni bežati.

CLIII.

Velikonočno pismo.

Vojak z Bleda, Franc Knaflič, ki se nahaja ves čas na bojnem polju, piše sledeče svoji sestri:

Draga sestra! Tvoj pismo sem prejel, veselil me, da si mi pisala toliko novic, ker me je že zelo zanimalo, kako se imate doma.

Jaz, draga sestra, sem še zmeraj pri zdravju ko bi me le ljubi Bog še nadalje tako ohranil — potem se pa mogoče vidimo še kdaj! Da, ljuba sestra, ko bi Ti vedela, kako je že dolg čas tukaj; kaj sem že vse moral prestati! Posebno danes, ko je zopet, kakor smo doma rekli, vesela Velika noč, ko je naš Jezus, Odrašenik vsega sveta, od mrtvih vstal! Oh, kakšno veselje je bilo včasih doma ob teh praznikih, ali letos se je vse v žalost izpremenilo, za nas tukaj je ta dan ravno tak kot drugič, ne moremo nič v cerkev ter nisem videl nobenega vsajenja. Da, v resnici, ako si človek premisli, velika žalost in pokora je prišla nad nas in na cel svet.

Toda kaj bi človek težil na svetu, saj je še eden nad nami, naš mili Odrašenik Jezus Kristus! Le v Njega moramo vedno zaupati, On nam bo pomagal!

Sporočaj mi, da ste imeli na Bledu sv. misjon in da ste se spominjali na nas brate, ki se borimo za mili naš slovenski dom, in ste darovali sveto obhajilo za nas! To je prav, draga sestra, da ste tako storili, ker mi tako ne moremo nikamor. Prosim Vas, le veliko se spominjajte na nas v goreči molitvi, ker Vam je veliko lažje kot nam tukaj. Lahko si mislite, da je človek že čisto iz uma tukaj — toda le prosite ljubega Boga zaupno, da bi nas skoraj rešil iz tega težkega jarma! Da bi se zopet kmalu videli in se srečni, veseli in zdravi snideli v svojem domačem kraju! Imam se drugače čisto po navadi. Privadil sem se vojaške suknje in moje žene puške; ona me ne zapusti, zmiraj pri meni spi . . .!

Imamo zelo lepe praznike, samo pleča in kolača ni bilo, črna kava, kakor po navadi.

Na svojega brata Tomaža (odšel je namreč med prvimi v bojni grom, odkoder ni glasu o njem) se večkrat spominjam, kje bi bil, ko se nič ne oglasi.

Prav prisrčno pozdravljam očeta, mater in vse druge, posebno pa Tebe z

bojnega polja Tvoj brat Francelj. — Bojno polje, na Veliko noč 1915.

CLIV.

Kako smo delali velikonočni kolač.

Franc Kralj, narednik, doma iz Zavrha pri Trojanah, poroča s srbskega bojišča:

Dragi moji! Da zadostim v zadnjem pismu storjeni obljubi, Vam hočem opisati, kako smo obhajali velikonočne praznike. Oprosti pa moji slabi pisavi, ker mi služi za pisalno mizo deska v naročju.

Odkar sem dne 25. marca pisal mami za god, se mi ni nič kaj posebnega prigodilo. Postni čas mi je tako koj naglo potekel. Lepi pomladanski dnevi so nas izvabili, da smo napravili okoli naše »vile« (podzemeljske luknje) majhen vrtec, s trobenticami in vijolicami obsejanimi gredicami, v sredo pa smo postavili primerno mizo s stoli, v nadi, da bomo jedli velikonočno jagnje pri svoji mizi v novodograjenem vrtu. Tudi kolač se nam je obetal. Toda kakor v pustu, se nam stvar tudi za Veliko noč skazila. Bilo je namreč zadnje dni deževno vreme. Opral sem z nekaterimi slovenskimi tovariši pšenico, namenjeno, da si napravimo za praznike poleg domače hrane kaj boljšega za namizo, kar nas naj bi spominjalo na kolač. Toda slabo vreme je bilo krivo, da se pšenica ni pravočasno posušila, naš mali mlin pa napol suhe pšenice ni hotel mleti. Kaj naj storimo zdaj? Bil je že veliki petek. Hajdimo po drugo, neoprano pšenico! (Imeli smo namreč še precej zaloge v neki, od Srbov zapuščeni koči.) V soboto se nam je posrečilo, da smo napravili vrečo moke. Ko je bilo že vse pripravljeno, pa nam pride povelje, da gremo v prav kratkem času tukaj proč. Na Veliko nedeljo smo se cel dan pripravljali na odhod. V noči od 4. na 5. smo natovorili naše mule ter smo se podali na pot od Drine nazaj. Do dneva smo prišli do boljše ceste, po kateri smo prišli v ponedeljek popoldne na skoraj 1300 m visok prelaz, kjer je bilo še dovolj snega. Tu smo prenočili in se podali drugo jutro proti mestu R., kjer se še zdaj nahajamo. Tukaj bomo ostali še nekaj dni, potem pa gremo drugam. Kam, še danes ne vem.

Dnevi potekajo navadno. Zdrav sem, hvala Bogu, popolnoma. Ravno zdaj, ko pišem to pismo, sem dobil Vaše pismo od dne 2. t. m. Hvala! K sklepu mnogo srčnih pozdravov Vaš Franc.

CLV.

V karpatskih gozdih.

Iz pisma, ki ga je poslal absolvirani filozof Lovro Sušnik, sedaj poročnik pri bos.-herce. polku, svojemu bratu Jožetu v Breznico pri Škofji Loki, posnemamo:

Dragi Jože! — — — Kaj naj Ti pišem iz svojega življenja? Čudno je. Sedaj smo že drugič v visokih, sneženih karpatskih gorah. Nocoj se nahajam na primer na gori, ki je kakih 700

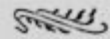
metrov višja nego Ljubnik. In tako prenočujemo skoro vsako noč kje drugje v lepih smrečjih gozdih, v v parurah napravljenih utah, potem ko smo skoraj cel dan gazili visok sneg na celo.

Svoj čas, spominjam se, sem si želel večkrat še na Dunaju, da bi mogel preživeti kakega pol leta doma v prosti naravi, pa bodisi poleti ali pozimi. Sedaj se mi je ta želja izpolnila v veliki meri, dasi drugače kot sem si mislil. Ljudje se pritožujejo, ali meni ni nič, stari hribovec se zbuja v meni in z nekakim veseljem hodim po lepih, deviško belih in modrih gričih in planinah. Dasi so nevarnosti tim večje, na to ne mislim.

Človek se mora znati uživati v vse. Pred nedavnim časom smo bili v ravnini, sneg je veselo kopnel, in mi smo se že radostili, da bo koj skoraj pomlad in konec zime. In tedaj sem skoraj vsako popoldne ali večer, če sem imel čas, zajahal svojega kozaka (Rusom odvzetega konja), ki je dober jahalec, pa sem poletel na njem kot veter preko njiv in poljan v lep večer ali zvezdno noč. Prsa so se mi širila, prosteje sem dihal kakor bi imel peroti, smehljaj mi je igral okoli ust, zadovoljni hip v sicer neprijetnih okoliščinah.

In tako bi Ti lahko povedal še nekaj trenutkov, ko se človek kljub vsemu počuti dobro tudi v vojski. Ako kdaj pridem domov, povem še kaj več o takih in enakih doživljajih.

Piši še kaj! Prej ko moreš! To mi je tako edino tolažilo, ki ga dobim iz domovine. Bog Te živi! Iskrene pozdrave Tebi, očetu in vsem domačim skupaj od Vašega Lovrenca.

Za naše gospodinje.

Jajca. Na pomlad ima marsikatero jajce, dasi ga je znesla komaj kokoš, nekak pust vonj in okus; taka jajca se ne morejo uživati surova. Vzrok temu je: ko skopni sneg in izpusti gospodinja kokoši iz hleva, jim ne daje več kuhane krme ali žita. Kokoš gre iz hleva naravnost na gnojišče, kjer brska po črvih in zrnju, tako dobe jajca tak duh. Če dobiva kokoš še zimsko krmo, dokler si ne najde dobre pašne, ne škoduje jajcem kokošina ljubezen do brskanja po gnojiščih in smetiščih.

Mehkuži ali jajca z mehko kožico so znak, da ne dobiva kokoš dovolj apna ali pa, da je petelin siten. Daj kokoši vsak dan žličko prahu jajčjih lupin ali stolčene krede.

Jajca za nasajenje se ne smejo umiti, morajo biti spravljena na temnem in hladnem prostoru, ne smejo se stresati in premikati. Jajca, ki so prišla od daleč, pusti par dni stati, preden nasadiš kokoš. Da se pokvarijo večkrat taka jajca, je kriva vožnja in slabo zavijanje.

Zastrupi se perutnina, včasih tudi druga domača žival, ne da bi vedeli s

žim! Sumi se sosed ali dekla — a glej tvoje ljubčka oleandra, ki stoji pri vratih! Njegovi veli listi padajo na tla, prideja lahko med krmo človeka ali krave. Glej krasoto akacije na dvorišču in lep nageljnov cvet pri vrtu. Perutnina zoblje vsak dan seme obojih, ki povzročajo pri človeku grižo in krče, torej ne more koristiti živali, če jih uživa redno. Perutnina se zastrupi tudi s tem, ako izliješ vodo, v kateri so se močile šmarnice, ravš ali druga strupena cvetka, na gnojišče, kjer razkopava perjad. Take vode je treba izliti kam drugam, zelo strupeno cvetje vrzi v ogenj.

Seme za zelne sadike posej med čebulo, čebulin duh odganja bolhe in drugi mrčes, dokler se razraste čebulica, so že sadike presajene.

Premočno pognojena zelenjava, posebno zelje, špinača in kaura ne uga-ja želodcu in ne prija zdravju, ker napa-ja in dela težave.

Mrčes je pogostoma kriv, da poveš-ja piščeta peroti, da skrivajo glavo v perje in da se jim ne ljubi. Včasih se zajedo debele uši ali klopi piščetom tako v kožo, da jih ne spravi ven ne praskanje, ne kopanje v pesku. Skuhaj oretovega listja. Tudi umivanje ali kropljenje s tobakovo izkuho ali z rib-ji moljem prežene mrčes.

Pišče ne more hoditi. Kani v poso-do za vodo vsak dan kapljo železnatega vitrijola, hrani pišče z odpadki mesa, stolčnimi kostmi in zelnatimi storži, na se mu bodo okrepile noge.

Pišče se je utopilo, leži negibno. Nesi ga k ognju, zavij in drgni, gibljí mu po malem peroti. Marsikatero pišče je ležalo po deset minut kakor da je mrtvo, pa se je še oživelo, mlajša piš-četa ne poginejo tako hitro v vodi kakor starejša.

Sadike cvetnega zelja in druge po-dobne reči se morajo utrditi, preden jih presadiš iz zaprtih na odprte grede, zato je treba odpirati gredo o lepem vremenu. Nežne, dolge in tenke sadike bodo uvele na solncu in poginile v ve-tru, pri presajenju izbiraj kratke in krepke sadike.

Da se ne naredi skorja na poseja-ni prsti, potresi gredo na redko s pre-sejanim šotnim prahom in zalij. Pod šotnim prahom kali seme rado in ena-komerno.

Špargelj se ne sme gnojiti v po-mladi s svežim gnojem iz hleva, sicer postane grenak in rjav, za gnojenje v pomladi je dobro vdelan kompost, po-letí razredčena gnojnica.

Bob raste lahko v vsakem kotu na vrtu, kjer ne uspeva nič drugega, zele-no mlado listje je dobro za špinačo, stroki so dobra solata, zrelo zrnje je tečna jed, bodisi kot juha ali zmečkani bobovi žganci. Bob je tudi zelo dobra krma za živino, gosí se zrede jako hitro po njem.

Solnčnice naj bi sadile gospodinje posebno letos okrog hiše, hleva in dvo-rišča. Solnčnica vleče vsako stru-peno soparo in slab zrak na-pa, varuje torej bolezní. Na Spodnjem

Štajerskem sade ob gnojnici in hlevu solnčnice, da ne smrdi od gnoja v hišo. Solnčnica daje gospodinji tudi druge koristi. Moka, zmleta iz njenega seme-na, daje najfinejšo pecivo; olje, žitís-njeno iz semena, je izvrstna zabela je-dí in hladilo v vročnici in za bodce. Luščine so klaja živini. V starih časih so predli iz vlaknatega stebila trpežno in lepo platno. Na Pruskem je uživa-nje semena splošna navada, pri nas ga dajejo samo ptičem, pa ni boljše piče za kokoši in drugo perutnino, kakor mastno solnčnično seme, posebno ka-dar se goli perutnina. Po uživanju solnčničevega semena, ležejo kokoši rade in imajo lepo svetlo perje, sploh pridobe na teži. Tudi čebelarjem kori-sti solnčnica, ker cvete dolgo v jesen in daje čebelam dobro pašo. Najbolj se izplača velikoglavata vrsta.

Milnica, ki ostane po umivanju in pranju, je dobra za polivanje sadik, ki so polne gosenic, mušic in bolh; tudi za zalivanje rastlin v kiblah in za gre-de, ki so polne glíst deževnic. Po za-livanju z milnico prilezejo vse glíste na površje. Milnica služi tudi za gno-jilo trfám, sadnemu drevju, vrtnicám. Posebno v mestih bi se prihranilo z milnico dosti čiste vode za zalivanje. Seveda ne sme biti v milu nobene jedke snovi, kakor klorovo apno, lizoform itd.

Kozji gnoj ima v sebi dosti dušeca, je porabljiv za pripravo komposta pa tudi za gnojenje leh za zelenjavo.

Gnoj domačih zajcev ima veliko vrednost in ni nič slabši od govejega gnoja. Velike hleve za zajce je treba urediti tako, da se izteka gnojnica v cementirano jamo, kamor se znese tudi gnoj, ki se polije večkrat z gnojnico.

Švedska skrinja ali samokuhar (samokubalnik). Drago kurjavo sedaj zelo občutijo gospodinje v mestih. Na kmetih, kjer se navadno še kuha v pe-či, deluje toplota na dve strani; greje hišo in kuha kosilo. Tudi po mestih se stisne družina v kuhinjo in blizu šte-dilnika opravlja svoja dela. Toplo vre-me bo kmalu razkropilo družino, šte-dilnik in peč pa bota zahtevala skozi vse poletje mnogo kurjave. Zato, go-spodinja, štedi, napravi si švedsko skrinjo, ona ti ne bo prihranila le kur-jave, temveč tudi mnogo časa. Ne čakaj sosedo da prične, sama prični. Pre-skrbi si zaboj iz močnih desk, brez špranj in z močnim pokrovom. Zabij vanj železne zaklepe, da skrinjo lahko trdo zapreš, tako kakor se zapirajo navadne skrinje ali kofri.

Sedaj prični z napolnjevanjem. Za-to lahko porabiš suho žaganje, slamo, seno, lesno volno, drobne oblance itd. Najlozje napolniš skrinjo z lesno vol-no, to so prav drobni oblanci.

Natlači lesno volno prav tesno, na dno skrinje, kakih 4 do 5 cm visoko, nato napolni skrinjo, ne tako trdo, sko-raj do vrha. Ako imaš le en lonec, na-pravi v sredi eno luknjo, ako imaš dva, naredi dve ali tri luknji. V te postavi lonce, ki morajo biti le tolikí, da ostane še od strani, med loncema in do vrha, najmanj za 4 cm prostora. Sedaj za-

tlači med lonce prav tesno lesno volno. Čim natančnejši izvršuješ to delo, tem boljše ti bo služila švedska skrinja. Navadno je treba še drugi dan malo popraviti in nanovo zatlačiti, da postane volna tako trda, kakor bi bila za-zidana in se nič ne premakne, če jem-ljemo lonce iz skrinje in jih devljemo zopet nazaj. Na vrhu pokrijemo lonce z blazinico, ki smo jo napolnili s senom ali z lesno volno. Tako je tudi prostor nad loncem za tri prte visoko pokrit s slabim prevodnikom toplote. Najboljši lonci za švedsko skrinjo so brez roča-jev, z dobrim pokrovom. Raba švedske skrinje je zelo priprosta, a vendar na-tančna. Vsako jed, ki jo hočeš skuhati, moraš pripraviti kakor ponavadi in to-liko čas kuhati na štedilniku ali v peči, da se skozi in skozi pregreje. To se zgo-di za opoldne zjutraj, ko kuhamo zaj-terk. Meso, fižol, ješprenj, leča in dru-ga bolj trda hrana mora najmanj pol ure vreti, predno jo damo v skrinjo. Loncev, med kuhanjem, vsaj deset mi-nut, predno jih odstavimo, ne smemo odkrivati, da ostane sopara v njih. Ko jed vre, jo postavi naglo v skrinjo, pokrij z blazinico in pusti v njej najmanj 4 ure. Medtem pa skrinje ne smeš od-pirati, da se jed ne shladi.

Jedila, lahko zabeliš predno jih daš v skrinjo, ali pozneje, kadar imaš več časa.

Predolgo kuhanje v skrinji jedi-lom prav nič ne škoduje, čez 6 do 8 ur jih vzameš še popolnoma vroče iz skri-nje.

Tako kuhanje nam prihrani mno-go časa, skrbi in kuriva. Vrhutega je jed, kuhana v švedski skrinji zelo okusna.

Vprašanja in odgovori.

Urban A. St. L. V Vašem pismu smo našli zelo pametne misli. Ampak, žal, da je sedaj čas, ko morajo premnogi molčati. Tudi časopisom se godi tako.

P. V. G. Najbolje bode te zvedeli, ako se obrnete naravnost na tovarno. Nam v podrobnost niso razmere znane.

Dopisniku, ki nas prosi, da naj pošljemo njegov dopis na poljedelsko ministrstvo. Naše uredništvo nima z raznimi odloki raznih ministev prav nič opraviti. Mi objavljamo nekatero teh odlokov, ker smatramo to za našo dolžnost, da se ljudstvo z njimi seznaní. Sodbe glede teh in še drugih odlokov pa si napravi lahko sam. Naš kmet čuti sedanji »železni čas« v tem, da padajo z železno pestjo nanj razni odloki in odredbe.

M. M. B. V Przemyslu se nahajajoči Slo-venci so bili brezdomno odpeljani v rusko ujetništvo. Nekateri so se že oglašili. Trebe je torej potrpeti, da se sam oglaší, kar bo go-tovo storil čimprej bo mogel.

J. P. T. 1. Obrnite se na poizvedovalni urad na Dunaj potem dopisnice, ki jo dobite nalašč za to na pošti. 2. Seveda imajo pravice do podpore.

R. v B. Ima pravico.

F. Z. O. Morate napraviti preizkušnjo Pravico do enoletne prostovoljne službe imate

Naše naročnike opozarjamo na zani-mivo povest, katero smo pričeli z današnjc številko priobčevati v »Listku«. Upamo da bo ta praviako zadovoljila naše čita-telje, kot je ugajala povest »Rekrute«.

Tedenska pratika.

30. aprila.

1. **Sveta Katarina Sijenska**, devica, ime-nitna redovnica iz reda sv. Dominika (1347 do 1380). Na njeno posredovanje je papež Urban VI. strogo postopal proti samopašnosti cerkvenih dostojanstvenikov, čijih razuzdano življenje je ožigosala tudi v svojih spisih. S tem si je nakopala njih mrznjo, da so ji stregli celo po življenju. Umrla v 33. letu in zapu-štila šestero knjig njenih spisov in 364 listov. S svojim odličnim delovanjem si je dobila zaslužno mesto med cerkvenimi reformatorji. — 2. **Sveta Žofija** (grško ime, pomeni: modrost), devica in mučenica.

Solnce v. 7. u. 47 m. — z. 7. u. 8 m.
Luna v. 9. u. 10 m. — z. 4. u. 34 m.

1. majnika.

1. **Sveta apostola Filip in Jakob**, (Filip je grško ime in pomeni: ljubitelj konj). Sv. Filip je bil ribič, doma iz mesta Betsajde v Galileji, takoj je vse zapustil in šel za Kristusom, ko že slišal njegov klic: »Pojdi za menoj!« Po Kristusovem vnebohodu je prehodil azijske kraje ter povsod z uspehom razširjal sv. vero. V mestu Hieropolis so ga pagani ujeli, privezali h križu in kamnoli leta 18. p. Kr. — 2. **Sv. Jakob Mlajši**, imenovan tudi »Pravični«, je bil sin Alfeja in Marije, sorodnice Matere bo-žje, zato se imenuje večkrat med »Gospodovimi bratis, t. j. sorodniki, Sv. Jakob je bil prvi jeruzalemski škof, napisal list, v katerem do-kazuje, da vera mora biti združena z dobrimi deli. V istem listu omenja tudi zakrament sve-tega poslednjega olja. Judje so ga po krivem obdolžili, izveleki na cerkveno streho in vrgli na tlak leta 61. p. Kr. Svetnik je še vstal in molil za rabele, naposed je nekí usnar ubil z porjaco. Od VI. stoletja se ostanke obeh apostolov hranijo v cerkvi »12 apostolov« v Rimu. — 3. **Sv. Jeremija**, prerok. — 4. **Sveti Amator**. — 5. **Sv. Evtropij**.

Solnce v. 7. u. 46 m. — z. 7. u. 10 m.
Luna v. 10. u. 55 m. — z. 5. u. 11 m.

2. majnika.

1. **Sv. Atanazij**, škof in cerkveni učenik v Aleksandriji, glavnem mestu Egipta. Ob njego-vem času je krivoverec Arij učil, da Kristus ni Bog, temveč samo prvo in najzvišenejše bitje med vsemi stvarmi. Sv. Atanazij je krepko za-vrnil to zmotno, zlasti na prvem cerkvenem zboru v Niceji leta 325., zato pa so ga krivo-verci tudi hudo črtili in svetnik je bil večkrat preganjan iz domovine. Po velikih nadlogah je umrl leta 373. — 2. **Sv. Sigismund** (Ziga) je bil burgundski kralj, stanoval izprva v Zenevi, po-zneje v Lijonu. Odpovedal se je arijanski zmoti in potem gorče pospeševal pravo vero v svoji deželi. V vojski s Franki je bil s celo rodbino ujet in kralj Klodomar ga je dal leta 524. z mečem obglaviti. Ker so sv. Sigismunda smatrali za potomca slovanskega rodu, zato je dal češki kralj Karol IV. njegove ostanke prepeljati v Prago leta 1365., kjer so shranjeni v srebrni raki v stolnici sv. Vida. — 3. **Sveti Sekund**, muč. — 4. **Sv. Vindomijon**. — 5. **Sveta Flamina**.

Solnce v. 4. u. 44 m. — z. 7. u. 11 m.
Luna v. 11. u. 42 m. — z. 6. u. 43 m.

3. majnika.

1. **Najdba sv. Križa**. Cesarica sv. Helena je leta 326. romala v sveto deželo ter ukazala tam iskati križ Kristusov. Res so tudi našli tri križe in žeblje na kraju, kjer je bil Zveličar križan. Pravi križ se je poznal po tem, ker so bolniki takoj ozdraveli, ko so se ga dotaknili. Ostanke sv. Križa se hranijo v raz-nih cerkvah. — 2. **Sv. Aleksander I.**, papež, leta 119. mučeniške smrti. — 3. **Sv. Juvenal**, škof. — 4. **Sveta Mavra**, muč.

Solnce v. 4. u. 42 m. — z. 7. u. 13 m.
Luna v. — u. — m. — z. 7. u. 10 m.

4. majnika.

1. **Sv. Florijan** (Cvetko), muč., deželni pa-tron na Poljskem in Zgor. Avstrijskem, je bil polkovnik cesarja Dioklecijana in ko je za-govarjal preganjane kristijane in se ni hotel odpovedati svoje vere, vrgli so ga trinogi v reko Enžo leta 304 (po drugih leta 297.). — 2.

Sv. Just. — 3. **Sv. Gotard**, škof. — 4. **Sv. Silvan.** — 5. **Sveta Monika** (gl. 13. majnika). — 6. **Sveta Antonija**.

Solnce v. 4. u. 40 m. — z. 7. u. 14 m.
Luna v. — u. 33 m. — z. 8. u. 28 m.

5. majnika.

1. **Sv. Pij V.**, papež. Rojen leta 1504. v Bosku v Lombardiji je bil že v 14. letu sprejet v dominikanski red. Ko se je začelo luteran-stvo razpasovati tudi na Laškem, je postal in-kvizitor ali sodnik zoper to krivo vero, potem škof in kardinal. Leta 1565. po smrti Pija IV. je bil izvoljen za papeža posebno po prizade-vanju kardinala sv. Karola Boromejskega. Ži-vel je jako skromno, strogo zatiral oduševstvo in roparstvo, vpeljal popravljenе cerkvene knjige, predvsem katekizem in sploh je krepko uveljavil odloke tridentskega cerkvenega zborna. Najbolj pa je zaslovel vsled zmage nad Turki pri Lepantu dne 6. oktobra 1571, ko je združil Benečane, Spance in Maltezanke vi-teze zoper Mohamedance, ki jih je takrat nad 25.000 poginilo v morju. Umrl leta 1572. — 2. **Sv. Irenej**, škof. — 3. **Sv. Angel**, muč. — 4. **Sv. Jovinian**. — 5. **Sv. Evlajij**. — 6. **Sv. Hilarij**. — 7. **Sveta Judita**, poljska puščavnica.

Solnce v. 4. u. 59 m. — z. 7. u. 16 m.
Luna v. 1. u. 10 m. — z. 9. u. 49 m.

6. majnika.

1. **Sv. Janez Damaščan**, cerkveni učenik, iskreni zagovornik čiščenja slik in kipov zo- per kipoborce, je bil rojen v Damasku iz ple-mentnih krščanskih starišev. Ceravno ga je čislal celo kalif (arabski vladar) in mu ponujal visoko dostojanstvo, vendar se je rajši umak-nil v puščino sv. Save pri Jeruzalemu, kjer je strogo živel v pokorščini in se uril v krščan-ski popolnosti. Ko je bizantinski cesar Izau-rus začel silovito podirati svete slike in kipe, je prijel sv. Janez pero v roke in pogumno za-govarjal, da čiščenje svetih slik in kipov ni veri nasprotno. Umrl leta 708. — 2. **Sv. Janez Ev. pred lajskimi vrati**. Ko je bil ta ljubljene-c Jezusov škof v Efezu, so ga tam ujeli pa-gani in odpeljali v Rim pred krvoločnega ce-sarja Dioklecijana. Ta ga je dal vreči v kotel, ki je bil napolnjen z vročim oljem, a Bog ga je ohranil. Nato ga je cesar izobčil na otok Patnos in ko je bil leto pozneje Dioklecijan umorjen, se je sveti evangelist vrnil v Efez. Na novem prostoru, kjer je bil v Rimu sveti Janez vržen v kotel, je cesar Konstantin zidal lepo cerkev in papež Hadrijan I. jo je dal leta 722. obnoviti.

Solnce v. 4. u. 37 m. — z. 7. u. 17 m.
Luna v. 1. u. 36 m. — z. 11. u. 8 m.

Dobre knjige.

Izšla je času primerna knjiga »Pre-mišljevanja o božjem Srcu Jezusovem«. Spisal P. Marijofilj Holeček, frančiškan. Cena 1 K 20 vin. za broširan, 2 K za vezan izvod. Po pošti 20 vin. več.

Katoliški narodi vesoljaega sveta se oklepajo vedno tesneje božjega srca Je-zusovega. Tudi Slovenci smo se, božjemu srcu že pred leti posvetili; in to posvetitev že mnogokrat ponovili; na posebno slove-sen način se je pa zgodilo to letos, ko nam je prinesla vojska toliko žalosti in trpljenja in smo še močnejše začutili potrebo, da nam odpre to srce neusahljive zaklade svoje ljubezni in svojih dobrot.

Ker smo se paz večkratno posvetit-vijo tako približali božjemu Srcu, je potreb-no, da to srce tudi natančneje in jasneje spoznamo, da prodremo nekoliko v nez-merne skrivnosti in milosti, ki jih Zveli-čarjevo srce za nas hrani in nas želi z njimi, obogateti. — Četudi bi vse knjige na svetu ne moge vredno popisati vseh zakladov, ki jih hrani božje Srce, bo vendar ta lepa knjiga zelo razveselila vsakega častilca

in dvignila med vernimi Slovenci čiščenje in otroško zaupanje do božjega Srca.

Kdor se bo utopil v ta prisrčna pre-mišljevanja, bo našel v njih neusahljiv vir tolažbe in utehe, četudi so ga v sedanjih viharnih časih objeli morda dnevi britke žalosti in tuge. Čim globokejše rane ti je zasekalo življenje, tem več utehe ti bodo nudila ta premišljevanja.

Ta dragocena knjiga naj se torej širi ter prinese mir in tolažbo v vse slovenske domove. Dobi se v Katoliški Bukvarni in vseh frančiškanskih samostanih.

Lavrešanske litanije Matere Božje za mešani zbor, oziroma eno-, dvo- ali tri-glasni zbor zložil Franc Ferjančič. Cena 30 vin.

Te litanije, ki so ravnokar izšle, bo-do dobro došle našim pevskim zborom. Z njimi pa ne bo ustrezno samo pevo-vodjem in pevcem, temveč tudi občinstvu, ker se bodo litanije po svojem ustroju in značaju povsod hitro udomačile. Meseca majnika in za vse Marijine praznike bodo prav dobro došle. Dobe se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Varčna kuharica. Zbirka navodil za pripravo okusnih in tečnih jedil s skrom-nimi sredstvi. Za rabe in dobre čase se-stavila v vojnem letu 1915. M. R. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

Izredno nizka cena za to 224 strani obsegajočo knjigo znaša samo 1 K 20 vin, v platno vez. 1 K 30 vin., po pošti 20 vin. več. Kakor pove že naslov, ne bo služila knjiga samo ob času draginje in pomanj-kanja živil, katero je prinesla s seboj sve-lovna vojska, temveč bo postala vsaki go-spodinji nenadomestljiva svetovalka tudi za poznejše dobre čase, katere nam Bog podeli! — Knjiga ima namreč mnoge prav posebne vrline, katerih ne izkazuje nobena druga gospodinjska knjiga. Predolgo bi bilo na tem mestu naštevati vse te vr-line; natančneje pa so opisane v pred-govoru, katerega naj vsaka gospodinja pazno prečita, že zaradi pojasnitve neka-terih slovenskih izrazov, kateri se rabijo v knjigi, da se ji ne bodo očitale jezikovne pomanjkljivosti. Najbolj se odlikuje knjiga po tem, da se strogo ogiblje dajati navodila na razkošje in potratu, pač pa vpošteva povsod varčnost in štedljivost in uči naše gospodinje, kako naj si pomagajo z malimi sredstvi in živili, kateri so vedno in povsod na razpolago, ne da bi trpel pri temokus in pravila, človeškemu telesu potrebna prehrana. Vsa v knjigi naštetja navodila so večkrat in dobro preizkušena in so se sprejela v knjigo le ona jedila, ki so se iz-kazala kot zares okusna, da se lahko po-stavijo na vsako, tudi imenito mizo. S to knjigo v roki ti tudi ne bo treba dolgo pre-mišljevat, kaj boš danes ali jutri kuhala. Za vsakdanje potrebe namreč ti nudi ta knjiga v pregledni razvrstitvi zadostno iz-bero. Tudi sredstva za ta jedila so pri ro-kah in se boš torej lahko hitro odločila, pri tem pa postavila na mizo mnogo novih jedil, oziroma boš znala tudi podati več-krat eno in isto živilo v najrazličnejših, popolnoma drugačnih oblikah in si boš ve-dela pomagati vsak čas z majhnimi sred-stvi. Posebno ti bo olajšalo izbero, na nov, silno pregleden način, sestavljeno kazalo, kjer najdeš naštetja v abecednem redu

razna živila in takoj pod njimi najrazličnejša jedila, katera moreš iz vsakega posameznega živila pripraviti. Knjiga bo nudila vsaki gospodinjki mnogo novega, pa tudi nekaterim jedilom, ki so jih imeli naši predniki v časti, moda pa jih je zavrгла, bo pripomogla zopet do zaslužene veljave.

Zeleti je, da bi si to knjigo nabavila vsaka gospodinja, ki je ali želi postati varčna in hoče nekaj pripomoči k blagostanju svoje družine, pa tudi celega naroda; zelo nizka cena bo tudi veliko pripomogla, da se knjiga hitro razširi.

Dr. Valjavec. Laško - slovenski slovar. Nad 40.000 besed z bogato frazeologijo in kratkim imenikom krstnih zemljepisnih imen. Vez. 4 K 50 vin. — Slovar, ki je izredno popoln in temeljit, bo služil dobro ne le zasebniku, temveč tudi šolam in ljubiteljem laškega slovstva. Slovar je jezikovno in tehnično na višku. Kljub svoji obširnosti ima pa prav priročno žepno obliko.

Kleinmyr, Italijanščina za Slovence. Slovnica in razgovori za samouke. Druga predelana izdaja 1 K 20 vin. To je porabna knjižica za priučenje italijanskega jezika, prirejena za začetnike.

Pripravljen biti

to je vse, kar moremo storiti naproti nam pretečim nevarnostim. Naše zdravje vedno ogrožajo sovražniki in če smo pripravljeno, da se jih ubranimo, smo že veliko storili. Vsled prcipiha, vlage, prehlajenja se večkrat dobe revmatične bolečine, glavoin zobobol, bolečine v ušesih, nahod itd., toda Fellerjev bol lajšajoči fluid iz rastlinskih esenc z znamko „Elza-fluid“ kmalo odstrani neslego. — Cenjeni bralci naj naroče 12 steklenic tega jako priporočanega domačega zdravila za 6 kron poštine prosto pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elza-trg št. 16 (Hrvatska). Tudi Fellerjeve odvajajoče rabarbara-kroglice z znamko „Elza-kroglice“, ki stanejo 4 krono 40 vinarjev poštine prosto (6 skatij), naj bi cenjeni bralci imeli vedno pri roki, ker so kaj odlično sredstvo pri prebavnih težkočah. kaos--

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Trst, dne 21. aprila: 57, 25, 39, 11, 13.
Dunaj, dne 24. aprila: 69, 40, 16, 10, 88.

SKRIVALNICA.

Kje je deček?

Učenca

za trgovino, primerno krepkega in iz poštene hiše, sprejme takoj IVAN LEVSTEK, trgovec v Sodražici (Dolenjsko). 913

Štev. 6.

Razglas.

Ker bo v četrtek dne 13. maja 1915, praznik Vnebohoda, naznanja podpisano načelstvo, da se bo vršil običajni semenj v trgu Sodražica dan po-zneje, to je dne 14. maja.

Gospodarski odbor trga Sodražica,
dne 25. aprila 1915.

912

Stupica, t. č. načelnik.

Suhe gobe

kupujemo. Cenjene ponudbe z navedenjem cene za 1 kg in z vzorcem brez vrednosti na naslov

Vydrova tovarna živil
Praga VIII. (Na Češkem.)

815

1 steklenica 2 kroni.
Ceniki zastoj in franko.

CENI OSTANKI!

Za popolno moško obleko (3 m) črno blago ali blago modernih vzorcev za lo . . . . . K 15.—
Za mod. žensko obleko (4 1/2 m) blago za . . . . . K 13.—
40 m ostankov za obleke, bluze, perilo . . . . . K 22.—
20 m . . . . . K 11.—
30 m ostankov šifona in tkanine . . . . . K 10.—
1 kos (23 m) alpske tkanine . . . . . K 14.—
6 širokih rjuh . . . . . K 16.—
1/2 tuceta platn. brisač in 1/2 tuc. robcev . . . . . K 8.—

Naročila po povzetju se točno izvrše.

Al. Križek, tkalnica, Sytova pri Starkenbachu, Češko.

Domačo deteljo in lucerno

kakor tudi druga poljska semena priporoča Franc Pogačnik v Ljubljani, Dunajska cesta št. 36, nasproti mitnice. Kupuje žito, rižol, suhe gobe, predivo, ječice, vinski kamen (Weinstein) in vse druge deželne pridelke vedno po najvišji ceni. 794 5

Neznosne nadlogo uši — rešijo vojaka zanesljivo in trajno

Sadnikar-jeve vrečice

katere imajo 10 prednosti:

1. Niso nosilec škodljive.
2. Učinkujejo zanesljivo.
3. So brez duha.
4. So snažne.
5. So priročne.
6. So na leta trpežne.
7. Ne skvari jih mokrota.
8. So poceni.
9. Zabranjono vnalesbe.
10. Pošiljajo se v pisnih.

Sedanja veča dolži edno uši kot prenašalce pegastoga legarja. Kdor se ubrani uši, je varen pred to kugo. — Vrečice prodaja:

Čvančara, drogerija, Ljubljana; J. R. Hočevar, lekarna, Vrhnika; J. Koschier („Pri orlu“) Kamnik, 865

Domačija je naprodaj —

z živino, žitom, orodjem itd., redi se 12 glav živine, nekaj svinj, en ali dva konja; tudi nekaj lesa je še naprodaj. — Kmetija stoji v ravnini, hiša je lepo zidana, hlevi obokani. — Več pove upravnistvo „Domoljuba pod št. 903. (Znamka za odgovor.)

Hrastova drva

1 m dolga, kupim vsako množino, postavljena na vagon železniške postaje. — Ponudbe na: **Jos. Samsa, Ilir. Bistrica.** 840

Kupi se več vagonov

sena

Ponudbe pod naslovom »mrv« poštino-ležeče Ježica pri Ljubljani. 738

Prva kranjska svinjerejska družba v Lučovici

naznanja, da bo imela v kratkem oddati večje število lepih 570

plemenskih prascev

domače in nemške (Hešove) pasme, ki so utrjeni proti raznim boleznim, ker se svinje skoraj celo leto zunaj pasejo, surovo kr-mijo in redno cepijo proti rdečici.

Topto priporočamo vsem rodbinam

krasne ostanke blaga

za obleke, suknje, bluze, srajce itd.

Novih lepih vzorcev

5 kg zavoj K 15.—, lepša vrsta zavoj

K 20.—, najlepša vrsta zavoj K 25.—

franko po povzetju pošilja:

A. Jelinek, l. češka tkalnica v Jimramově (Morava).

Zelo topto priporočeno. Kdor poskuši, kupi vnovič.

Obleče se lahko cela rodbina!

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani,

n. a. dež. divlj. in rentne, nezg. in jamst. zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživeje in smrt, otroških dot, rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Udeležba na dividendah pri življenjski zavarov. že po prvem letu.

Stanje zavarovanj koncem 1913 K 170.217.149-00

Stanje gar. fondov koncem 1913 K 43.424.496-17

V letu 1913 se je izplačalo zavarovancem na dividendah

čistega dobička . . . . . K 432.232-66

Kdor namerava življenjsko zavarovanje, naj se v

lastno korist obrne do gori imenovane podružnice.

Prospekti zas' onaj in poštine prosto.

Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.

Motorno kolo

3 HP znamke „Puch“, ki brezhibno deluje se proda za 260 K. Na ogled pri A. Gorec, Marije Terezije c.

Proti okuženju

se moramo tembolj zavarovati, ker nastopajo zdaj z večjo močjo bolezni, kakor škrlatica, ošpice, koze, kolera, tifus. Zato naj se uporablja povsod, kjer so take bolezni, razkuževalno sredstvo, ki mora biti v vsakem gospodinjstvu. Najbolj priljubljeno razkuževalno sredstvo sedanjosti je neoporečno

LYSOFORM

ki se dobi brez duha, nestrupeno in poceni v vsaki lekarni in drožeriji po 90 vin. Učinek Lysoforma je hiter in gotov, radi česar ga priporočajo zdravniki za razkuževanje na bolniški postelji, za izpiranje ran, oteklin, za antiseptične obveze.

Lysoform-milo

je prijetno toaletno milo, ki vsebuje 1% Lysoforma in učinkuje antiseptično; lahko se rabi za najobutnejšo kožo. Naredi kožo mehko in prožno. Znaprej boste rabili samo to izborno milo, ki je le navidezno drago, a je uporaba prav ekonomična, ker milo dolgo traja. Komad stane K 1-20.

Lysoform s poprovo meto

je močna antiseptična ustna voda, ki slab duh iz ust tako in gotovo odstrani in zobe beli in ohrani. Lahko se tudi rabi na zdravnikovo odredbo pri kataris v grlu, kašljanju in nahodu za grgranje. Par kapljic zadostuje na eno kupico vode. Originalna steklenica stane 1 K 60 vin. Zanimivo knjigo z naslovom „Zdravje in razkuževanje“ pošlje na željo zastonj in poštne prosto kemik Hulmann, Dunaj XX, Petraschg. 4.

Zahtevajte

zastonj in poštne prosto moj glavni cenik s 4000 silkanur ur, zlatine in srebrnine, glasbil, predmetov iz usnja in jekla, potrebnih za gospodinjstvo in toaletu, orožja, municije itd.

Prva tovarna ur

Jan Kourad, t. inkr. über-Prüx št. 781 (Češko).

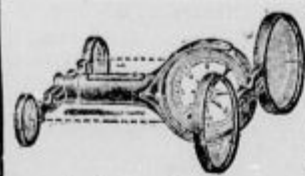
Nikelnaste Boskopi-ure K 3-90, 4-20, 5-—, Srebrne K 8-40, 9-50. — Nikelnaste budilke K 2-90, Budilke z dvojnimi zvoncem K 4-—.

Pošilja se po povzetju. — Nikak riziko! Zamena je dovoljena ali denar nazaj!

Senzacijska novost!

Vojno kukalo „Ideal“

z najfinejšimi, optično brušenimi, prvovrstnimi lečami.

16 optičnih predmetov

ki so vsi spojeni v enega za popoldne enak zlož, zavoljo tega zelo pripravljeni za nositi v žepu.

Vojno kukalo „Ideal“ je porabno za operno kukalo, vojno kukalo, kukalo za turiste.

za vsako oko, preiskavanje oči, vratu, nosu, mikroskop z objektivnim nosilec za najmanjši živa bitja itd., Kompas ki dobro kaže, čitanje, povečalno steklo, dvojno lupo za preiskovanje, daljnogled pripraven za vsako oko, stereoskop, panoramsko razplednje, fotografiraj itd., zrcalo ki je vedno pri roki. Dosele ni bilo nobeden aparat tako mnogostransko uporaben. Cena kosu s popisom 3 K, 3 kosi 8 K. Prodaja po povzetju izvoz novosti

M. Swoboda, Dunaj III 2, Hiessg. 13-404.

GORČEVA

KOLESA PRIZNANO NAJ BOLJŠA SEDANJOSTI

A. GOREC

LJUBLJANA MARIJE TEREZIJE ČESTA ŠT. 15 NOVISVET
NASPROTLI KOLIZEJA ZAHTEVAJTE PRVI SLOV. CENIK BREZPLAČNO

Oučjo volno

vsake vrste, oprano in neoprano

kupim po najvišji ceni!

Prevzamem vsako množino proti gotovini. Vožnino po železnici ali pošti plačam sam.

I. Grobelnik

Ljubljana - - Mestni trg št. 22.

P. n.

Dne 12. marca t. l. je umrl moj dolgoletni družabnik v tvrčki Mihael Kastner v Ljubljani, gospod Gustav Kastner. Sedaj nameravam trgovino, ki sva jo nad 20 let skupno vodila z gospodom Gustavom Kastnerjem pod tvrčko Mihael Kastner, nadalje voditi pod lastnim imenom

Julius Elbert

O tem si dovoljujem slavno p. n. občinstvo s prošnjo obvestiti, naj se odslej dopisi, ki so namenjeni za doselej pod tvrčko Mihael Kastner obstoječo specerijsko, kolonijano, materialno ter trgovino z deželnimi pridelki, glavno zalogo naravnih mineralnih ved, zalogo soli in petroleja, ne pošiljajo več pod naslovom Mihael Kastner, marveč pod mojim imenom Julius Elbert.

Ker bom tvrčko Mihael Kastner dal izbrisati v trgovinskem registru, prosim, da se izogne vračanju pisem, prav natančne pozornosti na ta novi naslov.

Velepoštovanjem

Julius Elbert, sedaj edini javni družabnik tvrčke Mihael Kastner.

Hranilnica kmečkih občin

Dunajska cesta št. 38
v hiši Zadrudne Zveze

v Ljubljani

Nasproti „Bavarskemu dvoru“ v bližini mitnice

— Usanovljena leta 1911. —

Hranilnica kmečkih občin sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. — Vložne knjižice drugih denarn. za

4 1/2 %

vodov sprejema kot gotov denar ter se obrestovanje ne prekine. —

Hraniln. kmečkih občin v Ljubljani je pupilarno varen zavod, v katerega nalagajo c. kr. sodišča denar mladoletnih. Njeno poslovanje je pod nadzorstvom posebnega komisarja kot zastopnika c. kr. dež. vlade v Ljubljani. Posojila daje na zemljišča, občinam in korporacijam na amortizacijo.

Posebno letos je veliko ležeče na dobrem poljskem orodju, da se delo z lahkoto in hitro opravi, vsled tega naj vsak kose naroči le pri gospodu 702 12

F. S. Škrabar v Višnjigori,

katere že več let razpošilja priznano najboljšo, garantirano dobro

TURŠKE KOSE

v dolžini 56 61 67 cm 72 78 in 84 cm
po K 1.90 K 2.30

Pri naročilu na 10 komadov skupaj poštnine prosto na vsako postajo. Preprodajalci določeni popust.

Volno

ovčjo, oprano in neoprano lupim vsako množino po najvišji ceni proti takojšnjem plačilu, ter plačam vožnjo sam. Veletrgovina **R. Stermecki,** Celje štev. 16, Štajersko. 513

Zaradi zastanka mednarodnega eksporta mi je zastala večja zaloga platnenih obrisalk, katere oddam po lastni ceni. Iste so primerne za „Rdeči križ“, sanatorije, privatno namene itd. Oddati je **250 ducatov platnenih obrisalk brez šiva** 150 cm široke, 225 cm dolge. 1 komad K 3.—, franco, fino, garantirano platno, belo in brez napak, tkano iz najf. platn. prediva. Najmanjši odjem pol ducata po povzetju. **Jožef JANKO, tkalca platna, Olešnica pri Novem mestu na Metuji (Češko).**

OSTANKI novega blaga za obleke, izdelovljeno perilo in najnovejše svilnate rute so došli na zalogo. Ostanke prodajajo se vsako sredo in soboto za skoro polovične cene na zalogi pri podjetju „HERMES“ bratov Vokač, v Ljubljani v Selenburgovi ulici št. 5, v prvem nadstropju, nasproti pošte. — Ostanke pošiljamo s pošto vsak dan, takoj ko dobimo naročilo. — Zahtevajte cenik od ostankov, perila in rut. Naslov za pisma zadostuje:

Podjetje „HERMES“ Ljubljana
Selenburgova ulica št. 5 D.

820

Varstvena znamka.

Vse gospodinje navdušeno hvalijo staroslovito, domačo čajno znamko **Pekarek - ov čaj**

Dobiva se le v izvornih zavitkih z varstveno znamko »Kitajski deček« v vseh zadevnih trgovinah. 316

Zastopnik za Kranjsko:
Grummer & Co., Ljubljana.

Ne odlašajte

ampak pišite takoj po vzorce in cenik z več tisoč slikami, da se prepričate o nizkih cenah in dobrem blagu

prve gorenjske razpošiljalnice **IVAN SAVNIK, Kranj, št. 15i.**

Stanje vlog čez 22 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

6

Ljubljana, Miklošičeva cesta štev. 6, pritličje, v lasni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč

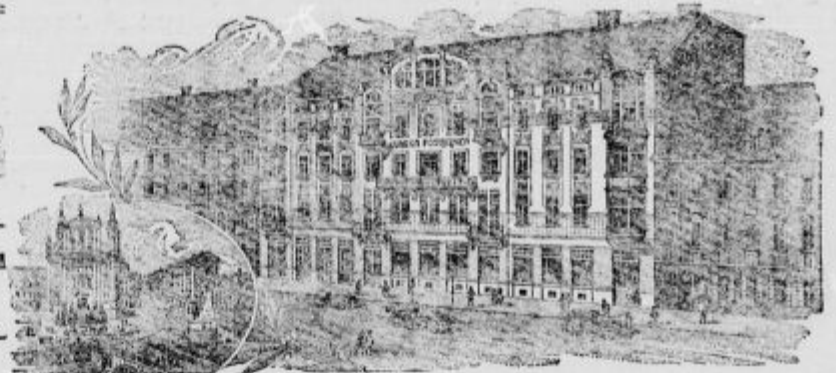
tudi cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po **4 ³/₄ %**

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Fran Povše, komercialni svetnik, vodja, graščak, državni in deželni poslanec, predsednik. Josip Šiška, stolni kanonik, podpredsednik. Odborniki: Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v St. Vidu nad Ljubljano. Dr. Josip Dermastla, Anton Kobi, deželni poslanec, posestnik in trgovec, Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, hišni posestnik in trgovec, Breg p. B. Karol Kauschegg, hišni posestnik in ravnatelj „Ljudske posojilnice“. Ivan Pollak ml., tovarnar. Karol Pollak, tovarnar posestnik v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posestnik in ravnatelj „Ljudske posojilnice“. Gregor Šibar, župnik na Rudniku.

Kava

50% ceneje!

Ameriška štedilna kava, lepa dišča, sladna in sololiva 5 kg vreča za poškušo K 10,- post. prosto po povzetju. Pol kilograma prvovrstnega finoja šaja za K 2,- pošle A. Schapira 473, levoe kavo in čai. Galanta.

OROŽJE in KOLESA
na obroke. Posamezni deli najceneje II. cenili zastoni.

F. Dušek, tovarna orožja, koles, sivalnih strojev. Opočno ob drži. Zel. 2125, Češko. 3387

Naročajte „Slovenca“

Krojaški pomočnik

se išče. Ponudbe na naslov: Janez Dolenc, Jurjevo nad Škofjo Loko. 901

Velika svota denarja

se zamore naključiti vsakomur, ki postane naš naročnik. — Brezplačna pošiljila pošilja: Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.

Ustanovljeno leta 1893.

Ustanovljeno leta 1893.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunanjim vlagateljem so za poš-

5%

ljanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let, pa tudi izven odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranzijska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvu Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6,788.340 K.

Naeelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Fran Borštnik, o. kr. profesor v p. v Ljubljani; Dr. Ferdo Cepak, stolni kanonik v Ljubljani; Ivan Dolenc, o. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Grušen, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Koblar, dekan v Kranju; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; B. Remec, ravnatelj trg. šole v Ljubljani; Anton Sušnik, o. kr. gimn. profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušentčnik, prot. bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, o. kr. gimn. prof. v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Krliž, o. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Cadež, katehet v Ljubljani; Ivan Mlakar, profesor v Ljubljani; K. Gruber, o. kr. fin. rač. official v Ljubljani; Avguštin Zajc, o. kr. rač. rovident in posestnik v Ljubljani.

SUKNO PERILO OBLEKE ČEVLJE OŠTANKE

in razno blago pošilja po najnižjih cenah Jugoslovanska razpošiljalna R. STERMECKI v Celju štev. 305, Štafersko.

Zahtevajte zastoni cenik s slikami ter ti- sode stvari. Pri naročilih iz Amerike, Nem- lje to Balk. ma treba denar naprej pošlati.

Vsaki petek, vsako nedeljo

se ustavi, ta ničvredna „Bazar“-ura, katero sem kupil šele pred nekaj tedni. Ni čuda! Pokrov se zapira slabo, tako, da uhaja vedno prah v notranjost. Kolesje teče na medenih ploščah, mesto na rubinih; pri navijanju mi je pero že dvakrat počilo, ker nobene opore nimam. Spirala izkoči pri vsakem potresljanju, ako je toplo, gre ura prehitro, ako je pa mrzlo, zaostaja, tako, da nikoli ne pridem ob pravem času, kratko, to je grozno. V tem oziru res zavidam svojega brata za njegovo fino uro; ista se dobro zapira, teče na rubinih, ne da se previti, gre natančno pri sekundi, da ima res pravo veselje z njo. Zadosti sem se že jeziti! Še danes si naročim dobro uro pri svetovni trdkri H. Suttner, Ljubljana št. 1.

	Krone		Krone		
St. 410	Nikelna ura Boskop-ura, 36 ur šibola	4 25	St. 791	Srebrnatula Boskop-ura, dvojni-pokrov	16 50
St. 718	Srebrna remontir-ura, 4 kamnov	7 50	St. 38	Amerikanska double slata verilica, moderna fazona	5 00
St. 721	Srebrna remontir-ura, 4 kamnov	11 50	St. 463	Nikelna ura verilica	1 -
St. 722	Srebrna cilindar-remontir-ura, 4 kamni in 4 medenim pokrovom	11 75	St. 125	Amerikanska double slata zavratna verilica, 45 cm dolga	1 90
St. 727	Srebrna remontir-ura, 4 kamnov gravirani kolesje, modra pokrov	12 -	St. 102	Srebrni rožnivevec, zelo lepa izdelan	4 50
St. 741	Srebrna remontir-ura, dvojni pokrov	12 50	St. 189	14 karatni zlat prelan s kamnom	7 80
St. 808	Srebrna „IKO“-ura, 31 kamnov, zelo natančna šibola	12 -	St. 1369	14 karatni zlati zhanj s lepimi kamni	5 -
St. 823	Srebrna Boskop-ura, dvojni pokrov	12 80			
St. 826	Srebrna Kavaler-ura, dvojni pokrov, posebno tanka plošča, 31 kamnov	14 50			

Razpošilja se po povzetju ali pa se denar v naprej pošlje. — Za neugajajoče stvari se denar nazaj pošlje. Bogato ilustrovani cenik s tisoč podobami zahtevajte zastoni in poštine prosto.

Svetovna razpošiljalnica **H. Suttner** samo v Ljubljani št. 1 nima nobene podružnice. Največja specialna trgovina za boljše ure.